LUNDS UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum
Fackö versättarutbildningen

Johan Pettersson
Södra Esplanaden 32 C:101
223 52 LUND

EXAMENSARBETE HT 2007

DEL 1: ÖVERSÄTTNING

Från kön till genus, tur och retur – en resa i könskonstruktion

Om översättningen av *re-gendering* i Elizabeth Bernsteins ”The Meaning of the Purchase: Desire, Demand and the Commerce of Sex”

Handledare:
Lennart Nyberg
Henrik Rosenkvist

The meaning of the purchase

Desire, demand and the commerce of sex

Elizabeth Bernstein
Barnard College, Columbia University

ABSTRACT

Feminists and other scholars have debated theoretically what exactly is being purchased in the prostitution transaction and whether sex can be ‘a service like any other’, but they have scarcely tackled these questions empirically. This article draws upon field observations of and interviews with male clients of commercial sex-workers and state agents entrusted with regulating them to probe the meanings given to different types of commercial sexual exchange. Manifested by client arrests and re-education, vehicle impoundment, stricter laws on underage prostitution and the possession of child pornography, recent state efforts to problematize male sexuality throughout the USA and Western Europe have been developed alongside an increasingly unbridled ethic of sexual consumption, as evidenced by soaring demand for pornography, strip clubs, lap-dancing, escorts, telephone sex and ‘sex tours’ in developing countries. By situating commercial sexual exchange within the broader context of post-industrial transformations of culture and sexuality, we can begin to unravel this paradox.

KEY WORDS

prostitution, masculinity, desire, commodification, intimacy, sex-work, gentrification

Feminists and other scholars have debated theoretically what is ‘really’

Köpets betydelse

Begär, behov och sexkommers

Elizabeth Bernstein
Barnard College, Columbia University

SAMMANDRAG

Feminister och andra forskare har fört teoretiska debatter om vad exakt som köps vid uppgörelser med prostituerade och om sex kan ses som en ”tjänst som vilken annan”, men de har knappast tacklat frågan på ett vetenskapligt sätt. Den här artikeln bygger på fältstudier av och intervjuer med manliga kunder till sexarbetare, samt intervjuer med representanter på delstatsnivå med uppdrag att reglera kunderna för att grundligt kunna undersöka syftena med olika sorters kommersiella sexaffärer. I USA och Västeuropa har senare tids statliga försök att problematisera manlig sexualitet – genom gripanden och omskolning av sexköpare, beslagtagande av fordon och strängare lagstiftning mot barnsexköp och innehav av barnpornografi – utvecklats vid sidan av en alltmer ohämmad moral vad gäller sexkonsumtion, vilket tydligt kan ses i u-ländernas skyhöga efterfrågan på pornografi, strippklubbar, lap-dancing, eskorter, telefonsex och ”sexresor". Genom att placera den kommersiella sexhandeln i den större ramen för postindustriella förvandlingar av kultur och sexualitet kan vi börja reda ut den här paradoxen.

NYCKELORD

Prostitution, manlighet, begär, kommersialisering, intimitet, sexarbete, statushöjning

Feminister och andra forskare har debatterat teoretiskt vad som faktiskt

purchased in the prostitution transaction: is it a relationship of domination? Is it love, an addiction, pleasure? Can sex be a service like any other?[1] But they have scarcely tackled this question empirically. This article draws upon field observations of and interviews with male clients of sex-workers and state agents entrusted with regulating them to probe the meanings ascribed by different types of consumers to commercial sexual exchange, and to situate such exchanges within the broader context of post-industrial transformations of culture and sexuality.[2]

köps vid transaktioner med prostituerade. Handlar det om makt? Kärlek? Beroende? Lust? Kan man se sex som en tjänst, som vilken som helst?[1] Men de har knappast tagit sig an frågan empiriskt. Den här artikeln bygger på fältstudier av och intervjuer med manliga kunder till sexarbetare och på intervjuer med myndighetspersoner som har i uppdrag att reglera dem, för att grundligt kunna undersöka vilka betydelser som olika typer av konsumenter lägger in i den sexuella transaktionen, och att granska dessa inom en större ram av postindustriella förvandlingar av kultur och sexualitet.[2]

In Western Europe and the USA, recent state efforts to problematize heterosexual male desire - rising client arrests and re-education via diversion programs such as ‘John School’; vehicle impoundment; stricter domestic and international laws on the patronage of underage prostitutes and the possession of child pornography - have occurred in the face of an increasingly unbridled ethic of sexual consumption. During the last 30 years, demand for commercially available sexual services has not only soared but become ever more specialized, diversifying along technological, spatial and social lines. The scope of sexual commerce has thus grown to encompass: live sex shows; all variety of pornographic texts, videos, and images, both in print and on line; fetish clubs; sexual ‘emporiums’ featuring lap-dancing and wall-dancing; escort agencies; telephone and cyber-sex contacts; ‘drive-through’ striptease venues; and organized sex tours of developing countries. Sexual commerce has become a multi-faceted, multi-billion-dollar industry, produced by and itself driving developments in other sectors of the global economy, such as hotel chains, long-distance telephone carriers, cable companies and information technology.[4] Just as the availability of hard-core pornographic films on

I Västeuropa och USA har staten på senare tid problematiserat det manliga heterosexuella begäret genom gripanden av fler sexköpare och omskolning av dessa genom behandlingsprogram som *John School*, beslagtagande av fordon och strängare nationella och internationella lagar mot barnsexköp samt innehav av barnpornografi. Samtidigt har en alltmer ohämmad sexkonsumtion utvecklats. Under de senaste 30 åren har efterfrågan på kommersiellt tillgängliga sexuella tjänster inte bara skjutit i höjden, utan blivit mer specialiserad och diversifierats teknologiskt, rumsligt och socialt. Sexhandeln har därmed kommit att omfatta live-sexshower, alla sorters pornografiska texter, videofilmer och bilder, både i tryck och på nätet, fetischklubbar, ”sexvaruhus” med ”lap-dancing” och ”wall-dancing”[3], eskortbyråer, kontakter för telefon- och cybersex, drive-in-ställen med striptease och organiserade sexrundresor i utvecklingsländer. Sexhandeln har blivit en mångfacetterad industri med hög omsättning som skapats av och själv driver på utvecklingen i andra sektorer av den globala ekonomin, som hotellbranschen, telekommunikation, kabel-TV och informationsteknologi.[4] Precis som hårdporrfilmer på videokassetter gjorde att videoband-

videocassettes led directly to the introduction of the home VCR, pornography on CD-ROM and over the internet has been responsible for the acceptance and popularization of these new technologies. According to Internet research firms, a full one-third of the people who surf the Internet visit a pornography site (typically during workday hours) and, as late as 1997, almost all paid content sites on the web were pornographic.

spelaren introducerades i hemmen, har pornografi på CD-ROM och på nätet gjort att dessa nya teknologier accepterats och fått ett sådant genomslag. Webbundersökningar har visat att så många som en tredjedel av de personer som surfar på nätet besöker en pornografisk sida (vanligtvis under arbetstid), och så sent som 1997 var så gott som alla betalsidor på nätet pornografiska.

These contradictory social developments reveal a tension between sex-as-recreation and the normative push for a return to sex-as-romance, a cultural counterpart of which can be found in the simultaneous emergence of Viagra and '12-step' treatments for masculine sexual addiction. 'Sex as cultural imperative and technical quest, now freed from the bounds of emotionality and romance, and the casting of non-relationally bound erotic behavior as a pathological 'addiction' are products of the same place and time. My goal in this article is to unravel this paradox.

Denna motsägelsefulla utveckling avslöjar en spänning mellan ”rekreations-sex” och det normativa kravet på en återgång till ”romantiskt sex”, som kan jämföras med att Viagra och 12-stegsprogram för behandling av manligt sexberoende uppkommit samtidigt. Synen på sex som en kulturell nödvändighet och som en teknikutveckling som är befriad från känslomässiga och romantiska begränsningar, är tillsammans med synen på erotiskt beteende utanför ett förhållande som ett patologiskt ”begär” produkter av samma plats och tid. Målet med den här artikeln är att reda ut det här paradoxala förhållandet.

Some have attributed recent attempts to reform male sexuality to the gains of second-wave feminism, and even described a shift in social stigma from the seller to the buyer of sexual services. Yet the influence of larger, structural factors has been neglected in most discussions. In fact, state interventions in (a typically lower-class tier of) male heterosexual practices, and the re-gendering of sexual stigma in certain middle-class fractions can both be linked to some of the broader transformations that produced the burgeoning demand for sexual services in the first place. In the industrializing 19th and early 20th centuries, the 'wrong' in prostitution was seen to reside in the female prostitute herself,[6] and in the classical writings of social science, prostitution as a social institution was

Försöken att reformera den manliga sexualiteten har ibland tillskrivits andra vågens feminism, och man har till och med hävdat att den sociala stigmatiseringen förflyttats från säljaren till köparen av sexuella tjänster.[5] Men man har bortsett från större, strukturella faktorer i de flesta diskussioner. Statliga ingripanden i manligt heterosexuellt beteende (av typiskt underklassnitt), och återanknytningen av kön till sexuell stigmatisering i vissa segment av medelklassen kan både kopplas till de större omvandlingar som ursprungligen föranledde den växande efterfrågan på sexuella tjänster. I industrialiseringens 1800- och tidiga 1900-tal ansågs ”felet” med prostitution ligga i den prostituerade kvinnan själv.[6] I klassiska samhälls-vetenskapliga texter framställdes prosti-

portrayed as the supreme metaphor for the exploitation inherent in wage labor. In the late 20th century, however, with the shift from a production-based to a consumption-based economy, the focus of moral critique and political reform is gradually being displaced: the prostitute is normalized as either 'victim' or 'sexworkers',[7] while attention and sanction is directed away from labor practices and towards consumer behavior.

In what follows I first sketch a brief genealogy of the academic and political discourses surrounding male sexual desire and consumer demand that have developed over the past century. I next take the reader to a variety of settings in which commercial sexual consumption takes place, in order to explore the meanings and motivations that contemporary clients ascribe to their own activities. In the final section, I contrast these framings with recent attempts by state agencies to reshape demand in the wake of a booming and diversifying sexual marketplace. My discussion throughout is based upon 15 in-depth interviews with male sexual consumers, 40 in-depth interviews with male and female sex-workers, a review of local sex newspapers and other print and electronic media, and ethnographic fieldwork in sexual markets carried out in six northern California and Western European cities over the course of five years.[8]

Explaining commercial sexual demand

Like that of social policy, the scholarly literature on prostitution has typically grasped the varied phenomena of sexual commerce through a narrow focus on the etiology, treatment, and social symbolism of the female prostitute. Although the purity crusaders in the late 19th century United States sought to problematize male sexuality, their campaign to replace the prevailing double standard with a single female standard that would be

tutionen som social institution som den yttersta metaforen för exploateringen genom lönearbete. Vid slutet av 1900-talet, med övergången från en produktionsbaserad till en konsumtions-baserad ekonomi, förändrades emellertid föremålet för moralkritiken och de politiska reformerna: den prostituerade normaliserades som antingen offer eller sexarbetare,[7] medan sökljuset och sanktionerna riktades från yrkesut-övningen till konsumentbeteendet.

Jag kommer först att ge en kortare redogörelse för hur den akademiska och politiska diskursen kring manligt sexuellt begär och konsumentefterfrågan har utvecklats under de senaste hundra åren. Därefter tar jag med läsaren till olika miljöer där kommersiell sexkonsumtion äger rum för att kunna undersöka vilka motiv och betydelser dagens kunder tillskriver sina aktiviteter. I det sista avsnittet ställer jag dessa perspektiv i förhållande till senare tids försök från statligt håll att omdana efterfrågan som den eskalerande och diversifierade sexmarknaden för med sig. Hela min diskussion bygger på 15 djupintervjuer med manliga sexkunder, 40 djup-intervjuer med manliga och kvinnliga sexarbetare, en genomgång av lokala sextidningar och andra tryckta och elektroniska media, samt fem års etnografiskt fältarbete på sexmarknaden i sex städer i norra Kalifornien och Västeuropa.[8]

Begäret efter kommersiellt sex

Precis som socialpolitiken så har den vetenskapliga litteraturen om prostitution behandlat olika typer av sexuell kommers genom en snäv fokusering på etiologi, behandling och social symbolik. Även om kyskhetens förkämpar i USA under det sena 1800-talet försökte problematisera den manliga sexualiteten, rönte deras kamp för att ersätta den rådande dubbelmoralen med en allenarådande kvinnlig norm för den

encoded into state policy met with little success. After the Progressive era,[9] far less social or scholarly attention was paid to prostitution as functionalist and psychoanalytic theories reinscribed the double standard and rendered prostitution not only unproblematic for the male clientele, but structurally integral to the institution of marriage.[10] In the 1970s and the 1980s, both the sociology of deviance and feminist theory saw the prostitute (but not the client) as a symbolically-laden precipitate of larger social currents. Although some second-wave feminists critiqued the lack of attention to male clients, as well as the sexual double standard that underpinned it, it is only during the last decade that a body of empirical literature has emerged with a sustained focus on male sexual clients.

statliga politiken föga framgång. Efter den progressiva eran[9] förlorade forskarna intresset för prostitution när funktionalistisk och psykoanalytisk teoribildning återupprättade dubbel-moralen och gjorde prostitutionen inte bara oproblematisk för manliga kunder, utan också strukturellt nödvändig för äktenskapet.[10] Under 1970- och 80-talet betraktade både feminismen och den sociologiska forskningen om avvikande beteende den prostituerade (men inte kunden) som något symboliskt laddat som framkallats av större sociala krafter. Även om en del andravågsfeminister kritiserade bristen på uppmärksamhet på de manliga kunderna, såväl som den sexuella dubbelmoral som underbyggde den, så är det först under det senaste decenniet som det har vuxit fram en empirisk litteratur med konsekvent fokus på manliga sexköpare.

In the past 15 years a small but growing number of qualitative studies of client behavior have been undertaken by a new generation of feminist social researchers. Meanwhile, building on Kinsey's influential - if methodologically flawed - work, as well as heeding feminist calls to render male sexual clients visible, quantitative researchers have begun to correlate men's proclivity to visit prostitutes with other socio-demographic patterns. Analyzing data from the 1993 University of Chicago National Health and Social Life Survey, researchers Elliot Sullivan and William Simon found factors such as age cohort, military experience, education and racial/ethnic background to be statistically significant predictors of commercial sexual purchase.[11] Commercial sexual proclivity has been shown to vary systematically with a variety of attitudinal dispositions, including 'socio-emotional problems', as measured by reported feelings of emotional and physical dissatisfaction, feeling unwanted and sexually unsatisfied, and, most interestingly, by 'not hav[ing] sex as an expression of

Under de senaste 15 åren har en ny generation av feministiska samhällsforskare genomfört ett litet men växande antal kvalitativa undersökningar av sexköpares beteenden. Samtidigt har kvantitativa forskare – med utgångspunkt i Kinseys inflytelserika men metodologiskt bristfälliga arbete – hörsammat de feministiska uppmaningarna att göra de manliga sexköparna synliga och börjat sätta mäns benägenhet att uppsöka prostituerade i relation till andra sociodemografiska mönster. Med uppgifter från en hälso- och livsstilsundersökning vid Chicagos universitet 1993 lyckades forskarna Elliot Sullivan och William Simon visa att faktorer som ålder, militär bakgrund, utbildning och etnisk bakgrund var statistiskt viktiga variabler för att förutsäga kommersiella sexköp.[11] Benägenhet för kommersiellt sex har visats variera systematiskt med en mängd attitydmässiga dispositioner, bland annat "socioemotionella problem" i form av uttryck för känslor av emotionell och fysisk otillfredsställelse, känslan av att vara oönskad och sexuellt otillfredsställd, och – kanske mest

love'. It has also been correlated with a 'commodified' view of sexuality, as measured by number of sexual partners, use of pornography, and the belief that one needs to have sex immediately when aroused.

intressant – för tanken att ”inte ha sex för att ge uttryck åt kärlek”. Den har också satts i förhållande till en ”kommodifierad” syn på sexualitet, som mäts med hjälp av antalet sexpartners, nyttjandet av pornografi och tron att man behöver ha sex omedelbart när man blir upphetsad.

Finally, client behavior has increasingly been featured as a key component of broader qualitative studies on commercial sexual exchange. Drawing upon field data and interviews, these scholars have generated typologies of clients and consumer motivations. Whereas research on female prostitutes has been driven by questions of etiology (how did she get that way, why would a woman do that?), this research highlights differences between men, but typically takes their status as purchasers for granted. The primary motivations identified by these authors include clients' desire for sexual variation, sexual access to partners with preferred ages, racialized features and physiques, the appeal of an 'emotion-free' and clandestine sexual encounter, loneliness, marital problems, the quest for power and control, the desire to be dominated or to engage in 'exotic' sex acts, and the thrill of violating taboos. While provocative and insightful, this literature has often failed to explain client motives with historical specificity, or to link these motives to social and economic institutions that might themselves structure the relations of gender domination implied by many of the explanatory categories above. In general, typologies are presented as if based on distinct attributes of a transhistorical and unwavering masculinity. Two notable exceptions to this tendency are recent works on client behavior by anthropologist Anne Allison and sociologist Monica Prasad.

Slutligen har kundbeteendet alltmer börjat framhållas som ett centralt inslag i mer generella kvalitativa studier av kommersiellt sex. Genom fältundersökningar och intervjuer har dessa forskare utvecklat typmönster för kunder och konsumentmotiv. Medan forskning om kvinnliga prostituerade har utgått från frågor om etiologi (hur kunde hon bli så här, varför skulle en kvinna göra så?) belyser den här forskningen skillnaderna mellan män, men tar vanligtvis deras roll som köpare för given. Huvudmotiven som identifierats i denna forskning är bland andra kundernas längtan efter sexuell variation, sexuell tillgång till partners av önskvärd ålder, ras eller kroppsbyggnad, dragning till icke-emotionellt och hemligt sex, ensamhet, äktenskapsproblem, längtan efter att dominera eller bli dominerad eller att ägna sig åt ”exotiskt” sex och spänningen i att bryta tabun. Även om den här sortens forskning är utmanande och insiktsfull har den inte kunnat förklara motiven med historisk precision eller kunnat koppla samman motiven med sociala och ekonomiska institutioner som kanske strukturerar den könsordning som är underförstådd i flera av förklarings-modellerna ovan. Generellt sett presenteras typmönster som om de utgick från en transhistorisk och oföränderlig definition av maskulinitet. Två märkbara undantag är kulturantropologen Anne Allisons och sociologen Monica Prasads nya arbeten om kundbeteende.

In Nightwork, an ethnography of a Tokyo 'hostess club' where beautiful young

I *Nightwork*, en etnologisk beskrivning av en lyxbordell i Tokyo – där vackra unga

women serve businessmen drinks and light their cigarettes, keep the banter flirtatious, and make their bodies available for groping, all at corporate expense, Allison draws on Frankfurt School theory to argue that 'the convergence of play and work and player and worker, supposed and presupposed by the institution of company-paid entertainment, is a feature of any society progressing through the late stages of capitalism'. According to Allison, the nightly participation of Japanese businessmen in the mizu shobai, or erotic nightlife, as well as their emotional distance from their wives and families, epitomizes this historical trend. Meanwhile, in 'The Morality of Market Exchange', an article based on phone interviews with male sexual customers which engages the classic distinction articulated by Karl Polanyi and Marshall Sahlins between market and pre-market societies, Prasad argues that the prostitution exchange contains within itself a form of morality specific to mass-market societies. Her interviews reveal that:

kvinnor serverar affärsmän drinkar och tänder deras cigaretter, skämtar flörtigt och låter sina kroppar stå till förfogande för tafsande händer, allt på företagets bekostnad – stödjer sig Allison på Frankfurtskolan då hon hävdar att ”blandningen av lek och arbete och lekdeltagare och arbetare, som förväntas och förutsätts av företag med representationskonton, är ett tecken på ett samhälle som fortskrider genom kapitalismens sista stadier”. De japanska affärsmännens deltagande i det erotiska nattlivet, *mizu shobai*, och deras emotionella distans till fruar och familjer är, enligt Allison, sinnebilder för denna historiska tendens. Samtidigt menar Prasad i en studie, som bygger på telefonintervjuer med manliga sexköpare och på Karl Polanyis och Marshall Sahlins klassiska distinktion mellan marknadssamhällen och de samhällen som fanns innan dessa, att prostitutionstransaktionen rymmer en moral som är specifik för massmarknads-samhällen. I hennes intervjuer avslöjas att:

> [c]ustomers conduct the prostitution exchange in ways that are not very different from how most market exchanges are conducted today: information about prostitution is not restricted to an elite but is widely available; social settings frame the interpretation of this information; the criminalization of prostitution does not particularly hinder the exchange; and whether the exchange continues is often dictated by how well the business was conducted. In short, according to these respondents, in late-capitalist America sex is exchanged almost like any other commodity.

> [k]öparna genomför affären med den prostituerade på ett sätt som inte alls är olikt det sätt på vilket de flesta marknadsaffärer genomförs idag: information om prostitution är inte begränsad till en elit, utan är tillgänglig för de flesta; den sociala miljön formar tolkningen av denna information; kriminaliseringen av prostitution hindrar inte utbytet; och huruvida utbytet fortsätter bestäms ofta av hur smidigt affärerna kunde genomföras. I korthet menar respondenterna att sex säljs precis som vilken annan vara som helst i senkapitalismens USA.

Noting that her interviewees 'praise "market exchange" of sex for lacking the ambiguity, status-dependence, and potential hypocrisy that they see in the "gift exchange" of sex characteristic of romantic relationships', Prasad goes on to

Prasad noterar att hennes intervjuobjekt ”lovordar sexuellt ’marknadsutbyte’ för att det inte har den tvetydighet, det statusberoende och potentiella hyckleri som de ser i det sexuella ’gåvoutbytet’ i kärleksförhållanden”, och drar slutsatsen

conclude that, in the 'fervently free-market 1980s and 1990s, romantic love might sometimes be subordinated to, and judged unfavorably with, the more neutral, more cleanly exchangeable pleasures of eroticism'.

att i "marknadsekonomins 80- och 90-tal kan romantisk kärlek ibland underordnas, och jämföras ofördelaktigt med, mer neutrala och utbytbara erotiska nöjen".

Unlike many treatments of sexual clients, the contributions of Allison and Prasad situate sexual consumption within the context of an expanded and normalized field of commercial sexual practices. Their analyses begin to reveal a shift from a relational to a recreational model of sexual behavior, a reconfiguration of erotic life in which the pursuit of sexual intimacy is not hindered but facilitated by its location in the marketplace.[12]

Till skillnad från andra studier av sexköpare placerar Allison och Prasad in sexuell konsumtion på ett större och normaliserat fält av sexuellt utövande. Deras analyser antyder en övergång från relationssex till rekreationssex, en omformning av det erotiska livet där strävan efter sexuell intimitet inte förhindras, utan snarare underlättas, av att den finns på en marknad.[12]

The subjective contours of market intimacy

> I'm by myself a lot, used to it, but sometimes I crave physical contact. I'd rather get it from someone I don't know because someone I do will want more. You get lonely. There's this girl right now I'm seeing. I like the attention. But that's it, in a nutshell. I find [prostitution] exciting, kind of fun. It's amazing that it's there. More people would participate if it weren't illegal. A lot of frustration in both sexes could be eliminated. (Don, 47, house painter)

> I feel guilty every time I cheat on my wife. I'm not a psychopath. I try to hide it as much as possible. I had a non-professional affair once. It was nice, and intimate, and I didn't have to pay! But I felt more guilty about that, messing with someone else's life, even though she knew I was married. You don't ever have to worry about that when you pay for it. I'm conservative by nature, but I believe in freedom of choice. If a woman wants to do it, more power to her! She's providing a service. I'm not exploiting her. Exploitation would be finding some hot 25-year-old who doesn't know any better and taking her to lunches, then to bed. (Steve, 35, insurance manager)

Marknadsintimitetens subjektiva konturer

> Jag är ensam rätt ofta, van vid det, men ibland måste jag ha fysisk kontakt. Jag vill ha det med nån jag inte känner, för nån jag känner skulle bara vilja ha mer. Man blir ensam. Jag träffar en tjej nu, och jag gillar att bli sedd. Men det är allt. Jag tycker att [prostitution] är spännande och kul på nåt sätt. Det är fantastiskt att det finns. Fler skulle utnyttja det om det inte var olagligt. En massa frustration hos bägge könen skulle kunna försvinna. (Don, 47 år, byggnadsmålare)

> Jag får dåligt samvete varje gång jag är otrogen mot min fru. Jag är ingen psykopat. Jag försöker dölja det så mycket som möjligt. Jag hade en icke-kommersiell affär en gång. Det var fint och förtroligt, och jag behövde inte betala! Men jag har sämre samvete över det, för att jag rörde till en annans liv, även om hon visste att jag var gift. Man behöver aldrig oroa sig över sånt när man betalar för det. Jag är konservativ till läggningen, men jag tror på valfrihet. Om en kvinna vill göra det – absolut! Hon tillhandahåller en tjänst. Jag utnyttjar henne inte. Det skulle jag däremot göra om jag letade upp nån het 25-åring som inte fattade bättre och bjöd ut henne på

restauranger och sen låg med henne. (Steve, 35 år, försäkringschef)

My wife has never understood my desire to do this. I have no problem with my wife. We have a good sexual relationship. There's a Vietnamese restaurant on 6th and Market that I love, but I don't want to eat there every day. (Rick, 61, data processor)

Min fru har aldrig förstått mitt behov av det här. Jag har ingenting emot henne. Vi har ett bra sexliv. Det finns en vietnamesisk restaurang som jag älskar, men jag vill inte äta där varje dag. (Rick, 61, datatekniker)

I started seeing escorts during a time when I didn't have many venues to meet women. I felt isolated. My friends had moved away, and I was lacking motivation. It's more real and human than jacking off alone. My first preference was to pick up women for casual sex. Since that wasn't happening, I got into the habit. It was so easy. (Dan, 36, research analyst)

Jag började träffa eskortflickor vid en tid då jag inte hade möjlighet att träffa särskilt många kvinnor. Jag kände mig isolerad. Mina vänner hade flyttat och jag saknade motivation. Det är mer verkligt och mänskligt än att sitta och runka för sig själv. Det jag föredrog mest var att plocka upp kvinnor för tillfälligt sex. Men det blev aldrig bara tillfälligt, utan det blev en vana. Det var så enkelt. (Dan, 36 år, forskningsanalytiker)

Amidst the disparate themes that animate the accounts that clients gave me of their motivations for purchasing sexual services runs one counterintuitive thread. As Monica Prasad and Anne Allison found, for increasing numbers of men, erotic expression and the ethos of the marketplace are by no means antithetical. Indeed, contemporary client narratives of sexual consumption challenge the key cultural opposition between public and private that has anchored modern industrial capitalism.

Bland de olika teman som ger liv åt kundernas skildringar av deras motiv för att köpa sexuella tjänster löper en kontraintuitiv tråd. Monica Prasad och Anne Allison upptäckte att för ett växande antal män står erotiskt uttryck och marknadens normer inte alls i motsättning till varandra. Skildringar från dagens sexkunder ifrågasätter i själva verket den centrala kulturella motsättningen mellan offentligt och privat som ligger till grund för den moderna industriella kapitalismen.

Theorists of gender have sometimes regarded the recent growth of the commercial sex industry as a reactionary reassertion of male dominance in response to the gains of second-wave feminism or as compensation for men's economic disempowerment in the post-industrial public sphere. In such scenarios, the role of commercial sex is to provide the male client with a fantasy world of sexual subservience and consumer abundance that corrects the real power deficits that he experiences in his daily life. While not disputing such

Genusforskare har ibland betraktat den kommersiella sexindustrins tillväxt som en reaktionär reaktion från manssamhället på framgångarna för andra vågens feminism eller som en kompensation för att männen har förlorat sin ekonomiska makt i den postindustriella offentligheten. I sådana tolkningar är syftet med kommersiellt sex att erbjuda den manliga kunden en fantasivärld där sexuell underkastelse och konsumtionsöverflöd kan råda bot på den verkliga förlust av makt som han upplever i sitt vardagsliv. Även om jag inte ifrågasätter sådana

accounts, I would like to suggest that men's quest for market-mediated sexual intimacy is guided by an additional set of historical transformations.

teorier menar jag det finns fler historiska förändringar som styr mäns strävan efter marknadsförmedlad sexuell intimitet.

Compensatory arguments of the sort put forth by O'Connell Davidson, Giddens, Kimmel and others rest upon the implicit premise that commercial sex caters to needs that would preferably and more fulfillingly be satisfied within an intimate relationship in the private sphere of the home. Yet for many sexual clients, the market is experienced as enhancing and facilitating desired forms of non-domestic sexual activity. This remains true whether what the client desires is a genuine but emotionally bounded intimate encounter, the experience of being pampered and 'serviced', participation in a wide variety of brief sexual liaisons, or an erotic interlude that is 'more real and human' than would be satisfying oneself alone. The platitudinous view that sexuality has been 'commodified' - and by implication, diminished - like everything else in late capitalism does not do justice to the myriad ways in which the spheres of public and private, intimacy and commerce, have interpenetrated one another and thereby been mutually transformed, making the post-industrial consumer marketplace a prime arena for securing varieties of interpersonal connection that circumvent this duality.

Kompensationsargument av den typ som läggs fram av O'Connell Davidson, Giddens, Kimmel med flera, utgår från att kommersiellt sex tillgodoser behov som hellre och på ett mer tillfredsställande sätt skulle uppfyllas i ett intimt förhållande i hemmets privata vrår. Men för många sexkunder upplevs marknaden som något som förstärker och underlättar önskvärda former av sexuell aktivitet utanför hemmet. Det här stämmer oavsett om kunden vill ha ett äkta men känslomässigt reglerat intimt möte, känslan av att bli bortskämd och uppassad, en mängd olika korta sexuella förbindelser, eller ett erotiskt mellanspel som är ”mer äkta och mänskligt” än att tillfredsställa sig själv. Den banala synen på sexualiteten som ”kommodifierad” – och, underförstått, förminskad – precis som allt annat i senkapitalismen, gör inte rättvisa åt de otaliga sätt på vilka det offentliga och det privata, det intima och det kommersiella, har trängt in i varandra och därmed blivit ömsesidigt förvandlade. Det har gjort den postindustriella konsumtionsmarknaden till en förstklassig arena för att säkra olika former av ömsesidig kontakt som kringgår denna dualitet.

For many clients, one of the chief virtues of commercial sexual exchange is the clear and bounded nature of the encounter. In prior historical epochs, this 'bounded' quality may have provided men with an unproblematic and readily available sexual outlet to supplement the existence of a pure and asexual wife in the domestic sphere. What is unique to contemporary client narratives is the explicitly stated preference for this type of bounded intimate engagement over other relational forms. Paid sex is neither a sad substitute for something that one

För många kunder är mötets tydliga och reglerade karaktär en av de viktigaste fördelarna med kommersiellt sex. För män i tidigare epoker kan denna ”reglerade” egenskap ha betytt ett oproblematiskt och lättillgängligt sexuellt utlopp – ett komplement till en kysk och asexuell fru i hemmet. Vad som är unikt för utsagorna från dagens sexkunder är att de uttryckligen föredrar ett reglerat intimt umgänge av den här typen före alla andra typer av relationer. Betalt sex är varken ett sorgligt substitut för någonting som man under idealiska förhållanden skulle

would ideally choose to obtain in a non-commodified romantic relationship, nor the inevitable outcome of a traditionalist Madonna/whore double standard. Don, a 47-year-old, never-married man from Santa Rosa, California, described the virtues of the paid sexual encounter this way:

> I really like women a lot, but they're always trying to force a relationship on me. I'm a nice guy, and I feel this crushing thing happen. Right now, I know a woman, she's pretty, nice, but if I make love to her, she'll want a relationship. But I'm really used to living by myself. I go and come when I want, clean when I want. I love women, enjoy them, they feel comfortable around me. I've always had a lot of women friends. I flirt and talk to them, but I don't usually take the next step, because it leads to trouble!

Much is lost if we try to subsume Don's statements under pop-psychologizing diagnoses such as 'fear of intimacy', or even a more covertly moralistic social-psychological descriptor like 'techniques of neutralization'. In Don's preference for a lifeconstructed around living alone, intimacy through close friendships, and paid-for, safely contained sexual encounters, we also see evidence of a disembedding of the (male) individual from the sex-romance nexus of the privatized nuclear family. This is a concrete example of the profound reorganization of personal life that diverse social analysts have noticed occurring during the last 30 or so years.[13] Demographic transformations such as a decline in marriage rates, a doubling in the divorce rate, and a 60 percent increase in the number of single-person households during this period have spawned a new set of erotic dispositions, ones which the market is well-poised to satisfy.[14]

ha velat ha i ett icke-kommersialiserat romantiskt förhållande, eller det oundvikliga resultatet av traditionalistisk dubbelmoral av hora/madonna-typ. Don, en ogift 47-årig man från Santa Rosa, Kalifornien, beskrev fördelarna med betalda sexmöten så här:

> Jag tycker verkligen bra om kvinnor, men de försöker alltid tvinga på mig ett förhållande. Jag är en reko kille och helt plötsligt händer något överväldigande. Jag träffar en kvinna just nu och hon är snygg, trevlig, men om jag ligger med henne kommer hon vilja ha ett förhållande sen. Men jag är van att bo själv. Jag kommer och går som jag vill, städar när jag vill. Jag älskar kvinnor, trivs med dem, de känner sig bekväma med mig. Jag har alltid haft en massa kvinnliga vänner. Jag flörtar och pratar med dem, men jag brukar inte ta det längre än så, det blir bara bekymmer!

Mycket går förlorat om vi försöker inordna Dons berättelse under populärpsykologiska diagnoser som ”intimitetsrädsla”, eller till och med ett mer förtäckt moralistiskt social-psykologiskt karakteristikum som ”neutraliseringstekniker”. Att Don föredrar ett liv baserat på att bo själv, intimitet genom nära vänskapsrelationer och lättkontrollerade betalda sexmöten kan ses som ett tecken på ett frigörande av (den manliga) individen från kopplingen mellan sex och romantik i den privatiserade kärnfamiljen. Det här är ett konkret exempel på den grundliga omorganiseringen av privatlivet som olika samhällsanalytiker har uppmärk-sammat under de senaste 30 åren.[13] Demografiska förvandlingar, såsom minskningen av andelen äktenskap, dubbleringen av andelen skilsmässor, samt en 60-procentig ökning av antalet ensamhushåll, har under den här perioden gett upphov till en ny uppsättning erotiska tendenser som marknaden är väl beredd att möta.[14]

An additional advantage of market-mediated sexual encounters was articulated by Steve, a married, 35-year-old insurance manager from a middle-class California suburb. Frustrated that sexual relations with his wife had been relatively infrequent since the birth of their child, Steve had decided to look for sex elsewhere. Although elements of Steve's story invoked the sexual double standard of eras past, his reasoning during our interview betrayed a decidedly new twist. For Steve, the market-mediated sexual encounter is morally and emotionally preferable to the 'non-professional affair' because of the clarifying effect of payment. Though he characterized himself as 'conservative by nature', Steve had incorporated a fair amount of sex-worker rights rhetoric into his own discourse, describing the professional choice of his paid 'service-providers' with tangible awe. Having grappled with feminist critiques of male sexual indulgence as 'exploitative', he concluded that true exploitation resided in the emotional dishonesty of the pre-market paradigm of seduction, rather than in the clean cash-for-sex market transactions in which he participated.

En annan fördel med marknadsförmedlade sexmöten lyftes fram av Steve, en 35-årig gift försäkringschef från en medelklassförort i Kalifornien. Steve var frustrerad över att hans och hans frus sexliv varit relativt sparsamt sedan de fått barn, och bestämde sig därför för att leta efter sex på annat håll. Även om delar av Steves berättelse gjorde den sexuella dubbelmoralen från förgångna tider gällande, så innehöll hans resonemang under vår intervju en bestämt ny vändning. För Steve är de marknadsstyrda sexmötena att föredra före de ”icke-yrkesmässiga affärerna”, både moraliskt och känslomässigt, tack vare betalningens klargörande effekt. Trots att Steve sa sig vara ”konservativ till naturen” hade han anammat en hel del av den retorik som används för sexarbetares rättigheter då han med påtaglig respekt beskrev sina betalda ”tjänsteleverantörers” yrkesval. Efter att ha gett sig i kast med feministisk kritik av den manliga sexuella tillfredsställelsen som en ”utnyttjande” handling kom han fram till att det verkliga utnyttjandet låg i den känslomässiga oärligheten i de förkommersiella förförelsemönstren, snarare än i marknadens rena pengar-för-sex-transaktioner som han deltog i.

Other clients were insistent that their patronage of the commercial sexual economy did not in any way result from problems or deficits in their primary sexual relationships.[15] Rick, a 61-year-old data processor from San Francisco, emphasized that his sexual relationship with his wife was just fine, and likened his desire to pay different women for sex to other, less socially problematic consumer experiences: 'There's a Vietnamese restaurant ... that I love, but I don't want to eat there every day.' Rick's statement may be read as a variant of the classic argument that prostitution is an expression of the male 'natural appetite' - a perspective which, like Steve's above,

Andra kunder höll fast vid att deras nyttjande av kommodifierat sex inte på något sätt berodde på problem eller brister i deras huvudsakliga sexuella relationer.[15] Rick, en 61-årig dataanalytiker från San Francisco, betonade att han hade en bra sexuell relation till sin fru, och jämförde sitt behov av att köpa sex av andra kvinnor med andra, mindre socialt problematiska konsumentupplevelser: ”Det finns en vietnamesisk restaurang […] som jag älskar, men jag vill inte äta där varje dag”. Hans uttalande kan ses som en variant av det klassiska argumentet att prostitution är ett uttryck för mannens ”naturliga aptit” – ett perspektiv som,

is of course premised upon a notion of the sexual double standard. As Carole Pateman points out, in such arguments, ‘the comparison is invariably made between prostitution and the provision of food’. Significantly, however, Rick’s explicit justification for patronizing prostitutes was less one of essential, biological drives than one of simple consumer choice. Rick’s stated preference for variety presumes an underlying model of sexuality in which sexual expression bears no necessary connection to intimate relationship, and in which a diversity of sexual partners and experiences is not merely substitutive but desirable in its own right.

precis som Steves, såklart utgår ifrån en föreställning om den sexuella dubbelmoralen. Som Carole Pateman påpekar, ”görs alltid en jämförelse mellan prostitution och anskaffning av föda” i sådana resonemang. Att Rick så tydligt rättfärdigade sitt nyttjande av prostituerade handlade dock mer om vanligt konsumentval än om grundläggande biologiska drifter. Hans uttryckta förkärlek för variation förutsätter en bakomliggande modell av sexualitet där sexuellt uttryck inte har någon nödvändig koppling till intima relationer, och där en mängd olika sexpartners och upplevelser inte bara är ett substitut, utan något önskvärt i sig självt.

In the same vein, Stephen, a 55-year-old writer from San Francisco, described an exciting and sexually adventurous life at home with his female domestic partner of eight years. He chose to supplement this with once-a-month paid sexual encounters involving female exotic dancers and transgender prostitutes that were ‘fun’ and ‘intriguing’. ‘Sometimes it’s a really nice contact, how they touch me, how they move, but it’s not for something I can’t get at home’, he explained. Stephen went on to elaborate upon some of his motivations for patronizing prostitutes:

Stephen, en 55-årig författare från San Francisco, beskrev på ett liknande sätt det spännande och sexuellt äventyrliga hemliv som han och hans kvinnliga partner haft i åtta år. Han valde att komplettera detta med att någon gång i månaden betala för sexmöten som involverade kvinnliga stripteasedansöser och prostituerade transpersoner som var ”roliga” och ”spännande”. ”Ibland skapas en riktigt härlig kontakt, hur de tar på mig, hur de rör sig, men det är inte i stället för något jag inte kan få hemma”, förklarade han. Stephen fortsatte att i detalj berätta om några av sina skäl för att uppsöka prostituerade:

> When I grew up, I was younger and shorter than everyone else, convinced I wasn’t sexually desirable to anyone. I was two years ahead in school, a total nerd. The notion that these glamorous women want to persuade me to have sex with them is incredible. I understand that it’s not because of my looks. I could never get this many women who are this gorgeous to be sexual with me if I didn’t pay.

> När jag växte upp var jag yngre och kortare än alla andra, övertygad om att jag inte var sexuellt åtråvärd för någon. Jag var två år före i skolan, en fullkomlig nörd. Tanken på att de här förtrollande kvinnorna vill övertala mig till att ha sex med dem är otrolig! Jag förstår att det inte är på grund av mitt utseende. Jag skulle aldrig kunna få så här många vackra kvinnor att ha sex med mig om jag inte betalade för det.

Interviewees like Stephen and Rick challenge the second-wave feminist presupposition that prostitution exists

Intervjuobjekt som Stephen och Rick utmanar antagandena hos andra vågens feminism om att prostitution existerar

chiefly to satisfy sexual demands which non-professional women find unpleasant or feel inhibited to participate in. If commercial sex is compensation for anything, it is not for something lacking in men's primary domestic relationships. Rather, it is for the access to multiple attractive partners that, in the wake of the historical shift from the family-based 'good provider role' to the unfettered, consumerist 'Playboy philosophy', many male sexual clients feel that they are entitled to. Within the terms of this new cultural logic of male dominance, clients conjure the sexual marketplace as the great social equalizer, where consumer capitalism democratizes access to goods and services that in an earlier era would have been the exclusive province of a restricted elite.[16]

enbart för att tillfredsställa sexuella begär som icke-prostituerade kvinnor tycker är obehagliga eller känner sig hämmade inför. Om kommersiellt sex är en kompensation för någonting så är det inte för något som saknas i mäns primära relationer i hemmet. Det många manliga sexköpare tycker de har rätt till – i kölvattnet efter det historiska skiftet från den "goda familjeförsörjarrollen" till den ohämmade konsumtionsförespråkande "Playboy-filosofin" – är snarare tillgången till flera attraktiva partners. Utifrån manssamhällets nya kulturella logik lyfter köparna fram sexmarknaden som en samhällsutjämnande faktor, där konsumentkapitalismen demokratiserar tillgången på varor och tjänster som tidigare skulle ha varit en domän endast för en begränsad elit.[16]

Here is another man's account of his commercial sexual activity, this time from an Internet chat room for patrons of strip clubs:

> I finally got to spend some quality time in the city by the Bay, compliments of my employer, who decided that I needed to attend a conference there last week. So, armed with a vast array of knowledge regarding the local spots, I embarked on a week of fun and frolicking. Unfortunately, I ended up spending too much time with conference goers so I only made three trips to clubs. I had an absolutely incredible time ...
>
> At the first club, I adjourned to the Patpong Room with jenny, who asked me what I was interested in. I said that a couple of nude lap dances were on the agenda and I inquired as to her price: $60 each. Okay, no problem. I forked over the cash. After the two long dances she offered me a blowjob for another $120. I said that that would be heavenly and handed her the money. ... It was an absolutely fabulous experience. I spent $30 on cover charges, $10 on tips, $240 with jenny,

Här är en annan mans redogörelse för sina kommersiella sexaktiviteter, den här gången från ett chattrum för stripp-klubbsbesökare:

> Till slut fick jag möjlighet att göra ett värdefullt besök i San Francisco, betalt av företaget, eftersom de tyckte att jag behövde gå på en konferens där förra veckan. Försedd med en imponerande mängd kunskap om de lokala ställena gav jag mig av på en enveckasresa med nöjen och upptåg. Tyvärr blev det så att jag ägnade för mycket tid åt konferensdeltagarna, så jag hade bara tid att göra tre klubbesök. Jag hade det helt underbart…
>
> På den första klubben förflyttade jag mig till *Patpong-rummet* med Jenny. Hon frågade mig vad jag ville ha och jag sa att ett par avklädda danser var på dagordningen och hörde mig för om hennes pris: 60 dollar styck. Okej, inga problem. Jag pungade ut med stålarna. Efter att de två långa danserna tagit slut erbjöd hon mig en avsugning för ytterligare 120 dollar. Jag sa att det skulle vara himmelskt och gav henne pengarna. […] Det var en fullkomligt sagolik upplevelse. Jag la ut 30 dollar

> and $300 with another girl named Tanya for a total of $580. Not bad for just over 2 hours of illicit fun. I'm used to paying that for decent outcall so this was a nice change of pace.[17]

> på kuvertavgift, 10 dollar på dricks, 240 dollar med Jenny, och 300 med en annan tjej som hette Tanya, så det slutade på 580 dollar. Inte illa för över två timmar av olovligt nöje. Jag är van att betala lika mycket för ett hyggligt hembesök, så det här var en skön omväxling.[17]

Like Rick and Stephen, this man is unselfconscious about depicting his experience as a form of light and unproblematic commercial consumption ('2 hours of illicit fun', 'a nice change of pace'). For this client, prostitution is primarily a pampering diversion financed by and casually sandwiched in between a week's worth of requisite, and presumably less pleasurable, professional activities.

Precis som Rick och Stephen är den här mannen obesvärad av att framställa sin erfarenhet som någon sorts lättare och oproblematisk kommersiell konsumtion (”två timmar av olovligt nöje” och ”en skön omväxling”). För den här kunden är prostitution i huvudsak ett lyxnöje, finansierat av och tillfälligt inskjutet mellan en veckas nödvändiga – och troligtvis mindre lustbetonade – yrkesrelaterade aktiviteter.

Yet the paid sexual encounter may also represent to clients something more than just an ephemeral consumer indulgence. In their article 'The Phenomenology of Being a John', Holzman and Pines argued that it was the fantasy of a mutually desired, special, or even romantic sexual encounter that clients were purchasing in the prostitution transaction - something notably distinct both from a purely mechanical sex act and from an unbounded, private-sphere romantic entanglement. They observed that the clients in their study emphasized the warmth and friendliness of the sexworker as characteristics that were at least as important to them as the particulars of physical appearance. The clients that I interviewed were similarly likely to express variants of the statement that, 'If her treatment is cold or perfunctory, then I'm not interested.' In web-based client guides to commercial sexual services such as 'The World Sex Guide', reviewers are similarly critical of sex-workers who are 'clockwatchers', 'too rushed and pushy', who 'don't want to hug and kiss', or who 'ask for a tip mid-sex act'.

Men det betalda sexmötet kan också representera mer för kunden än bara en tillfällig njutning. I en artikel menar Holzman och Pines att det är fantasin om ett ömsesidigt åtrått, speciellt, eller till och med romantiskt sexmöte som kunderna köper i prostitutions-transaktionen – något som skiljer sig väsentligt från både en rent mekanisk sexuell handling och en oreglerad, romantisk situation i hemmet. De observerade att kunderna i studien underströk att sexarbetarnas värme och vänskaplighet var egenskaper som var minst lika viktiga för dem som fysiska detaljer. De kunder jag intervjuade gav också varianter av påståendet att ”jag är inte intresserad om hon är kylig eller rutinmässig”. I webbaserade guider över sextjänster, som *The world sex guide*, är recensenter likaledes kritiska till sexarbetare som ”tittar för mycket på klockan”, ”jäktar och går på”, ”inte vill kramas och kyssas” eller ”ber om dricks mitt i akten”.

Although patrons of different market sectors expressed variants of these sentiments, those who frequented indoor venues enjoyed the benefit of an arrangement that was structured to more effectively provide them with the semblance of genuine erotic connection. For example, interactions with escorts as opposed to streetwalkers are typically more sustained (averaging an hour as opposed to 15 minutes), more likely to occur in comfortable settings (an apartment or hotel room, rather than a car), and more likely to include conversation as well as a diversity of sexual activities (vaginal intercourse, bodily caresses, genital touching, and cunnilingus, rather than simply fellatio).[18] The fact that street prostitution now constitutes a marginal and declining sector of the sex trade means that a transaction that has been associated with quick, impersonal 'sexual release' is increasingly being superseded by one which is configured to encourage the fantasy of sensuous reciprocity, a fantasy safely contained by the bestowal of payment.

Även om kunder inom olika marknadssektorer uttryckte olika varianter av dessa åsikter, åtnjöt de som ofta besökte mötesplatser inomhus fördelarna med ett arrangemang avsett att på ett effektivare sätt erbjuda dem något som gav sken av genuina erotiska förbindelser. Exempelvis pågår möten med eskorter längre än de med gatflickor (i genomsnitt en timme i stället för en kvart), samtidigt som det är mer troligt att mötena kommer att äga rum i mer komfortabla miljöer (lägenheter och hotellrum i stället för bilar) och att de inbegriper konversation såväl som en mängd olika sexuella aktiviteter (vaginalt samlag, kroppsliga smekningar, beröring av könsorgan och *cunnilingus*, i stället för enbart *fellatio*).[18] Att prostitution på gatan numera utgör en marginell och avtagande sektor av sexhandeln innebär att den transaktion som tidigare har förknippats med snabb och opersonlig "sexuell utlösning" håller på att ersättas av en som är anpassad för att uppmuntra fantasin om sinnlig ömsesidighet – en fantasi som är tryggt reglerad av betalningen.

As with other forms of service work, successful commercial sexual transactions are ones in which the market basis of the exchange serves a crucial delimiting function that can also be temporarily subordinated to the client's fantasy of authentic interpersonal connection, as the following chat room description of an encounter in a commercial sex club illustrates:

> At the club, I had a memorable experience with a light-skinned black girl named Luscious ... we adjoined to the backstage area for one full-service session during the course of my visits. This time I brought my condoms. We began with the usual touchy-feely ... I could feel she was just soaking, an indication her moans were not faked. Several minutes later I shot my load and used the conveniently located

Som med andra sorters serviceyrken är framgångsrika kommersiella sextransaktioner sådana där marknadssituationen för utbytet fyller en avgörande avgränsande funktion som också kan vara tillfälligt underordnad kundens fantasi om en autentiskt interpersonell förbindelse. Detta illustreras av följande beskrivning, hämtad från ett chattrum, av ett möte i en kommersiell sexklubb:

> På klubben fick jag vara med om nåt minnesrikt med en ljushyad svart flicka som hette Luscious. […] Vi tog oss till området bakom scenen för en session med full service under tiden för mina besök. Den här gången hade jag tagit med mig kondomer. Vi började med det vanliga gullandet och kelandet. Jag kände att hon var plaskvåt, vilket tydde på att hennes stön inte var fejkade. Åtskilliga minuter senare brände jag av

Kleenex dispenser to wash up. The most unusual aspect of this encounter is that Luscious didn't ask for money up front which is a first for a place of this type. I tipped her $60.

min laddning och sträckte mig efter den behändigt placerade behållaren med pappersnäsdukar för att tvätta av mig. Det mindre vanliga med det här mötet var det att Luscious inte frågade efter betalning i förskott, vilket aldrig har hänt tidigare på ett ställe som det här. Jag gav henne 60 dollar i dricks.

Even when the encounter lasts only minutes, from the client's perspective it may represent a meaningful and authentic form of interpersonal exchange. Clients are indeed seeking a real and reciprocal erotic connection, but a precisely limited one. For these men, what is (at least ideally) being purchased is a sexual connection that is premised upon bounded authenticity. As with the above client's invocation of the physical tangibility of Luscious's desire, other clients boasted of their ability to give sex-workers genuine sexual pleasure, insisted that the sex-workers they patronized liked them enough to offer them freebies or to invite them home for dinner, and proudly proclaimed that they had at times even dated or befriended the sex-workers they were seeing.

Även om mötet inte varar längre än bara några minuter kan det för kunden representera en meningsfull och autentisk form av en ömsesidig och personlig förbindelse. Kunderna söker verkligen efter en äkta och ömsesidig erotisk relation, men en noggrant reglerad sådan. För de här männen är det som köps (åtminstone under idealiska förhållanden) en sexuell förbindelse som bygger på reglerad äkthet. Precis som ovan nämnda kund, då han hänvisar till Luscious fysiskt påtagliga åtrå, har andra kunder skrutit över sin förmåga att ge sexarbetarna äkta sexuell njutning och insisterat på att sexarbetarna som de har besökt har tyckt om dem tillräckligt mycket för att erbjuda dem gratistjänster eller bjuda hem dem på middag. De har också stolt berättat att de ibland till och med har inlett förhållanden eller blivit vänner med de sexarbetare de träffat.

The repeated claims about authentic interpersonal connection are particularly striking to consider in light of the fact the vast majority of sexworkers I spoke with imposed very rigid emotional boundaries between their customers and their non-professional lovers. For sex-workers, the former almost always constituted a thoroughly de-eroticized category of identity that was rarely if ever transgressed. One of the few sex-workers that I spoke with who admitted to occasionally looking for lovers among her client pool said that she had given up the practice of offering her preferred clients 'bargain rates' or unpaid sexual arrangements because it inevitably met with dire results:

De upprepade påståendena om autentiska interpersonella förbindelser är särskilt iögonfallande om man beaktar dem i vetskapen om att de allra flesta sexarbetare jag pratade med hade dragit väldigt tydliga känslomässiga gränser mellan sina kunder och sina icke-yrkesrelaterade älskare. För sexarbetare utgör den förra typen så gott som alltid en väldigt averotiserad identitetskategori som de sällan eller aldrig beblandar sig med privat. En av de få sexarbetare jag pratade med som medgav att hon då och då sett sig omkring efter älskare bland sina kunder, sa att hon hade slutat att erbjuda ”vrakpriser” eller gratis uppgörelser till de kunder hon tyckte mest om, eftersom det oundvikligen slutade illa:

> They pretend to be flattered, but they never come back! If you offer them anything but sex for money they flee. There was one client I had who was so sexy, a tai-chi practitioner, and really fun to fuck. Since good sex is a rare thing, I told him I'd see him for $20 (my normal rate is $250). Another guy, he was so sexy, I told him 'come for free'. Both of them freaked out and never returned. The men want an emotional connection, but they don't want any obligations. They don't believe they can have no-strings-attached sex, which is why they pay. They'd rather pay than get it for free.

> De låtsas som om de blir smickrade, men de kommer aldrig mer tillbaka! Om man erbjuder dem något annat än sex mot betalning flyr de iväg. Det var en kund som var så het. Han höll på med *tai-chi* och det var riktigt kul att knulla honom. Eftersom bra sex är sällsynt, sa jag att jag kunde träffa honom för 20 dollar (normalt sett tar jag 250). En annan kille, han var så sexig, till honom sa jag, ”kom gratis”. Bägge två flippade ur och kom aldrig mer tillbaka. Män vill ha en känslomässig förbindelse, men de vill inte bli bundna vid några förpliktelser. De tror inte på att de kan ha förbehållslöst sex, så därför betalar de. De betalar hellre än att få det gratis.

Christopher, a male sex-worker who had also once tried to redefine his relationship with a client, recounted similarly: 'I called a trick once because I wanted to have sex with him again ... we agreed in advance that it was just going to be sex for sex's sake, not for pay, and that was the last time I ever heard from him!' Critics of commercialized sex may misconstrue clients' desire for bounded authenticity if their implicit point of reference is the modernist paradigm of romantic love, premised upon monogamous domesticity and intertwined life trajectories. Thus, Carole Pateman asks why, if not for the sake of pure domination, would '15 to 25 per cent of the customers of the Birmingham prostitutes demand what is known in the trade as "hand relief"', something which could presumably be self-administered. Yet as one client insisted, after explaining to me that he studied and worked all the time, and consequently did not have much opportunity to even meet women, let alone to pursue a romantic relationship, 'it's more real and human than jacking off alone'. This client reveals an underlying sexual paradigm that is not relational but recreational, compatible with the rhythms of his individually oriented daily life, and increasingly, with those of other men

Christopher, en manlig sexarbetare som också försökte omdefiniera ett förhållande till en kund en gång, berättar en liknande historia: ”Jag ringde en torsk en gång för att jag ville ha sex med honom igen […] Vi bestämde i förväg att det bara skulle vara sex för sexets skull, ingen betalning, och det var den sista gången jag nånsin hörde nåt från honom!” Kritiker av kommersialiserat sex kan feltolka kundernas behov av reglerad äkthet om deras implicita referenspunkt är den romantiska kärlekens modernistiska mönster, som antas vara monogamt hemliv och sammanlänkade levnadsbanor. Därför frågar Carole Pateman varför, om inte för renodlad dominans, ”15 till 25 procent av kunderna till Birminghams prostituerade skulle kräva det som inom skrået är känt som en 'toppmassage'”, något som de förmodligen skulle ha klarat av själva. Men, som en kund betonade, efter att ha förklarat för mig att han studerade och arbetade hela tiden och därmed inte fick många tillfällen att ens träffa kvinnor, och definitivt inte att gå in i ett romantiskt förhållande, så är det ”mer verkligt och mänskligt än att sitta och runka för sig själv”. Den här kunden avslöjar ett bakomliggande sexuellt mönster som inte handlar om *relation* utan *rekreation*, och som är förenligt med

with similar white, middle-class socio-demographic profiles.

rytmen i hans – och andra, sociodemografiskt likadana, vita medelklassmäns – individuellt orienterade vardagsliv.

Feminists have bemoaned, but also taken for granted, the sexual double standard in the treatment of prostitution by the criminal justice system. As recently as 1993, the scholar and prostitutes' rights activist Gail Pheterson could righteously argue that:

> [o]f course, the customer is also party to prostitution transactions and in countries where sex commerce is illegal, he is equally guilty of a crime. But such laws are not equally applied to customer and prostitute.... Nowhere is equal punishment enforced, however, partly because law officials are either customers themselves or they identify with customers. Prostitutes have numerous stories of the sexual demands of police, lawyers, judges, and other male authorities.

Feminister har jämrat sig över den sexuella dubbelmoralen, men också tagit den för given, i straffrättssystemets behandling av prostitution. Så sent som 1993 kunde forskaren och aktivisten för prostituerades rätt, Gail Pheterson, rättmätigt hävda att:

> [s]jälvklart är kunden – som också är inblandad i prostitutionstransaktionen – i länder där sexhandel är olagligt, lika mycket skyldig till ett brott. Men sådana lagar tillämpas inte på samma sätt för kunder och prostituerade […] Jämställda straff efterlevs ingenstans, delvis för att lagens företrädare antingen är kunder själva eller för att de kan identifiera sig med kunderna. Prostituerade kan berätta otaliga berättelser om den sexuella efterfrågan från poliser, jurister och andra manliga auktoriteter.

Pheterson and other critics would never have predicted that, by the mid-1990s, municipal and national governments might actually intervene to challenge and reconfigure patterns of male heterosexual consumption, and even mobilize feminist arguments in the service of such interventions. Nor did they foresee that, despite a shared gender and sexual identification with customers, male authorities would be beholden to other social forces and political interests that might lead them to curtail the prerogatives of heterosexual desire. And they did not anticipate how programs such as 'John School' and the expanding and diversifying market in commercial sexual services might represent what only seem to be paradoxical facets of interconnected social trends.

Pheterson och andra kritiker kunde aldrig ha förutspått att kommunstyrelser och centralregeringar vid mitten av 90-talet faktiskt skulle ingripa för att trotsa och omdana de manliga heterosexuella konsumtionsmönstren, och till och med uppbåda feministiska argument för att motivera sådana ingripanden. Inte heller kunde de förutse att manliga myndigheter, trots att de var av samma kön som kunderna och delade deras sexuella orientering, skulle komma att stå i tacksamhetsskuld till andra sociala krafter och politiska intressen som skulle kunna leda dem till att inskränka det heterosexuella begärets prerogativ. Och de förutsåg inte att program som *John School* och den expanderande och omväxlande marknaden för kommersiella sextjänster kunde representera något som bara verkade vara paradoxala aspekter av sammanlänkade samhällstendenser.

During the last five years, ‘John Schools’, ‘First Offender Programs’ and ‘Client Re-Education Projects’ have sprung up in American cities as diverse as San Francisco and Fresno (California), Portland (Oregon), Las Vegas (Nevada), Buffalo (New York), Kansas City (Kansas) and Nashville (Tennessee), as well as in Toronto and Edmonton (Canada) and Leeds (United Kingdom). Numerous other cities throughout the USA and Western Europe are currently considering implementing similar programs. After decriminalizing prostitution in the late 1960s, in 1998 Sweden became the first national government to unilaterally criminalize the purchase of sexual services by male customers. In the USA, although sporadic and fleeting gestures towards the arrest of male clients date back to the 1970s, contemporary client re-education programs must be seen as part of a new strategy of state intervention in male sexual behavior.

Under de senaste fem åren har olika behandlingsprogram för förstagångsförbrytare och sexköpare uppstått i flera olika amerikanska städer, som San Francisco och Fresno (Kalifornien), Portland (Oregon), Las Vegas (Nevada), Buffalo (New York), Kansas City (Kansas) och Nashville (Tennessee), men också i Toronto och Edmonton (Kanada) och Leeds (Storbritannien). I ett flertal andra städer runtom i USA och Västeuropa funderar man idag på att införa liknande program. Efter att ha avkriminaliserat prostitution i slutet av 60-talet blev Sverige 1998 först med att unilateralt kriminalisera manliga kunders köp av sexuella tjänster. Även om sporadiska och flyktiga tendenser till arresteringar av manliga kunder går tillbaka till 70-talet, måste dagens program för omskolning av sexköpare i USA ses som en del av en ny taktik för staten att ingripa i det manliga sexbeteendet.

In both Oklahoma City and Kansas City, for example, city officials have begun to broadcast on cable television the photos and names of male clients arrested by police for prostitution-related offenses. In Huntington Woods, Michigan, the police have released the names of 16,000 alleged prostitution customers on CD-ROM. Police in various municipalities have also arranged for the names of arrested clients to be published in local newspapers, including the Hartford Courant in Connecticut, the Brockton Enterprise in Massachussets, and the Kentucky Post in Kentucky. Perhaps the most provocative (though not state-run) recent example of john ‘outing’ is ‘Webjohn’, an on-line database organized by ‘concerned community members’, featuring johns caught on video picking up or communicating with a known prostitute. The site’s ‘Mission Statement’ notably posits johns, not prostitutes, as vectors of disease, and declares two

I både Oklahoma City och Kansas City har man till exempel börjat lägga ut bilder och namn i kabel-TV på manliga kunder som polisen arresterat för prostitutionsrelaterade brott. I Michigan har polisen publicerat namnen på 16 000 påstådda kunder till prostituerade på CD-ROM. Polisen i olika kommuner har också låtit publicera namnen på gripna kunder i lokala tidningar, till exempel Hartford Courant i Connecticut, Brookton Enterprise i Massachussets [sic] och Kentucky Post i Kentucky. Det mest provocerande (om än inte myndighetsledda) exemplet på offentliga avslöjanden av torskar på senare tid är kanske *Webjohn*[19], en databas på nätet som organiserats av ”oroade medborgare” och som hänger ut torskar som fångats på video då de plockat upp eller talat med kända prostituerade. I sidans målformulering utgår man ifrån torskar – inte prostituerade – som smittspridare, och man kan läsa om två officiella

official aims: ‘to deny johns their anonymity’ and ‘to offer any residential or business community in North America a cost-free and law-suit-free mechanism to suppress streetlevel prostitution in their area’. Along with vehicle impoundment, revocation of driver’s licenses, and stricter prohibitions against the patronage of child prostitutes and the possession of child pornography, this new spate of social policies constitutes an unprecedented attempt to regulate male heterosexual behavior.

Allison, Prasad, and other sociologists such as Castells (1996) and Kempadoo and Doezema (1998) have rightly pointed to the burgeoning demand for commercial sexual services as paradigmatic of various key features of late capitalism: the merging of public and private; the extension in depth and breadth of the service sector; the ‘individualization’ of sex; the preference for the neatly-bounded commodity over the messy diffuseness of nonmarket exchange - what I have further developed as ‘bounded authenticity’. But missing from these accounts is a recognition of the fact that commercial sexual consumption is simultaneously being normalized and problematized, and that these two phenomena are linked. Underlying the lack of attention to the recent criminalization of consumer behavior is the neglect of two other key features of late capitalist society: the relationship between post-industrial poverty and gentrification, and the normative push on the part of some feminists to retain a modernist model of relationally-bound sexual intimacy.

John Schools are the outcome of an alliance between feminist antiprostitution activists, organized groups of predominantly lower-middle class community residents and small-scale merchants, and politicians and big

målsättningar: ”att förvägra torskarna deras anonymitet” och ”att erbjuda alla bostads- och företagsområden i Nordamerika en kostnads- och rättegångsfri mekanism för att kuva gatuprostitutionen i deras område”. Tillsammans med konfiskerande av bilar, indragningar av körkort och hårdare förbud mot innehav av barnpornografi och köp av sexuella tjänster av prostituerade barn utgör den här nya strömmen av sociala åtgärder ett aldrig förut skådat försök att reglera manligt heterosexuellt beteende.

Allison, Prasad och andra sociologer, som Castells och Kempadoo och Doezema, har med rätta pekat på den snabbt ökande efterfrågan på kommersiella sextjänster som typisk för olika huvudegenskaper hos sen-kapitalismen: blandning av offentligt och privat; utvidgningen i djup och bredd av servicesektorn; ”individualiseringen” av sex; förkärleken för välreglerade handelsvaror i stället för det icke-kommersiella utbytets vaghet – det som jag kallat ”reglerad äkthet”. Men det som fattas bland dessa beskrivningar är att den kommersiella sexkonsumtionen håller på att normaliseras samtidigt som den problematiseras, och att dessa två fenomen hör ihop. Att det på senare tid har rått en bristande uppmärksamhet på kriminaliseringen av konsumentbeteende beror på att två andra huvudaspekter av det senkapitalistiska samhället åsidosatts: dels förhållandet mellan postindustriell fattigdom och statushöjning, dels vissa feministers normgivande strävan efter att bevara en modernistisk modell av relationsreglerad sexuell intimitet.

Behandlingsprogram som *John School* är resultatet av en allians mellan feministiska antiprostitutionsaktivister, organiserade grupper av butiksinnehavare och boende i lägre medelklassområden, och politiker och storföretag som vill höja

businesses with interests in gentrifying neighborhoods such as San Francisco's Tenderloin and Mission districts. These are neighborhoods which are home to the city's principal streetwalking strolls and the most socially marginal sectors of the commercial sex trade, yet close to the business district and highly valuable real estate. Although the three groups indicated have disparate ideological and material agendas, they have joined forces to target the male patrons of prostitution's most publicly visible domain. In contrast to the moral wars of a century ago, contemporary campaigns against prostitution are chiefly concerned with cleaning up the gritty underbelly of an industry that is basically left alone so long as it remains behind closed doors, or, more preferably still, on-line. Attempts to eradicate the most 'problematic' segments of the industry implicitly serve to legitimize the unproblematic parts that remain.

statusen för områden såsom Tenderloin och Mission-distrikten i San Francisco. Det här är områden där städernas huvudsakliga gatustråk för prostituerade och de mest socialt marginella sektorerna av den kommersiella sexhandeln finns, samtidigt som de ligger nära affärsdistrikten och exklusiva fastigheter. Även om de tre ovan nämnda grupperna har olika ideologiska och materiella agendor har de slagit sig samman för att sikta in sig på de manliga kundernas mest offentligt synliga domän. Till skillnad från moralkrigen för hundra år sedan är nutida kampanjer mot prostitution först och främst inriktade på att ”rena” den industri som faktiskt lämnas i fred så länge den befinner sig bakom stängda dörrar, eller, allra helst, på nätet. Försöken att få bukt med de mest ”problematiska” delarna av industrin legitimerar implicit de oproblematiska delar som finns kvar.

The district attorney's advice to the attendees of John School to get out of their cars and turn on their computers can be rendered decipherable in this way as an important step towards cleaner streets and gentrified neighborhoods. Thus in 1994, when the San Francisco Board of Supervisors assembled a Task Force to investigate revisions to the city's prostitution policy, the primary and explicitly stated impetus was community and merchants' objections to disruptions on their streets. In its Final Report, the Task Force noted that:

Distriktsåklagarens råd till deltagarna på *John School*, att kliva ur sina bilar och slå på sina datorer, kan på det här sättet göras förståeligt som ett viktigt steg mot renare gator och statushöjning för vissa kvarter. När the San Francisco Board of Supervisors 1994 satte ihop en projekt-grupp för att utreda stadens prostitutions-politik var den huvudsakliga och uttryckligt angivna bakomliggande drivkraften således samhällets och butiks-innehavarnas protester mot störningar på gatorna. I sin slutrapport konstaterade projektgruppen:

> Despite their concerns about noise, traffic, etc., most residents [of the Tenderloin and Mission districts] supported decriminalization or legalization of prostitution.... Residents' valid concerns about quality of life, yet support for decriminalization, was a conflict more apparent than real. The conflict could be resolved by focusing on the complaints: not against prostitution

> Trots oron över buller, trafik osv. stödde de flesta invånarna [i Tenderloin och Mission-distrikten] en avkriminal-isering eller legaliseringen av pro-stitutionen. […] Att invånarna med rätta oroade sig över sin livskvalitet, men ändå stödde avkriminaliseringen, var en blott skenbar intressekonflikt. Denna kunde lösas genom att man fokuserade på klagomålen: inte mot prostitution i sig, utan mot de märkbara

itself, but by the perceived fallout or side effects of street prostitution.

biverkningarna eller sidoeffekterna av gatuprostitutionen.

Although police representatives and municipal politicians continue to frame their street-focused enforcement strategy as being in accordance with the preponderence of citizens' complaints, the effect of their policies is clearly to divert sex-workers and customers into indoor and on-line commercial sex markets.

Även om polis och kommunala politiker fortsätter att förklara sina gatuinriktade åtgärder som i linje med majoriteten av medborgarnas klagomål, är den tydliga effekten att sexarbetarna och deras kunder flyttar den kommersiella sexmarknaden inomhus och till nätet.

The new social policies targeting male sexual conduct and commercial consumption are not, however, completely absent of moral focus or content. The various strands of the ideological agenda behind programs such as John School, like the interest groups behind it, are multiple but interweaving. Many contemporary feminist activists, like their feminist forerunners, are keen upon challenging the male half of the sexual double standard. Given the emergence of the sexually consumeristic Playboy ideal in the 1960s, the deregulation and normalization of pornography in the 1970s, and other predominantly male benefits of the sexual revolution, the reassertion of sexual domesticity and marital fidelity is experienced as particularly crucial. Responding to a similar constellation of concerns, lower-middle class residents and small-scale merchants can also be seen as participating in both a material and a symbolic 'crusade' against the incursion of market forces into a longed-for protected sphere of family, neighborhood, and community.

Samhällspolitikens inriktning på manligt sexuellt beteende och kommersiell konsumtion saknar dock inte helt moraliskt fokus eller innehåll. De olika grenarna av den ideologiska agendan bakom program som *John School*, och intressegrupperna bakom dessa, är mångahanda men sammanlänkade. Många av dagens feministiska aktivister, precis som sina feministiska föregångare, ifrågasätter gärna den manliga delen av den sexuella dubbelmoralen. Mot bakgrund av uppkomsten av köp-och-sälj-sex genom Playboy-idealen under 60-talet, 70-talets avreglering och normalisering av pornografi och andra huvudsakligen manliga fördelar med den sexuella revolutionen, upplevs omvärderingen av det sexuella hemlivet och äktenskaplig trohet som särskilt avgörande. Butiksinnehavare och bostadsägare i den lägre medelklassen kan på ett liknande sätt ses som inblandade i ett både materiellt och symboliskt "korståg" mot marknads-krafternas intrång i en efterlängtad och skyddad familje-, grannskaps- och samhällssfär.

Conclusion

The two historically unique and contradictory tendencies that I have documented here, namely burgeoning consumption and increasing state intervention, should be understood within a broad array of economic and cultural transformations that have unfolded over

Slutsats

De två historiskt unika och motstridiga tendenser som jag här har dokumenterat, ökad konsumtion och ökat statligt ingripande, bör ses i ljuset av en vid uppsättning ekonomiska och kulturella förändringar som har ägt rum under de senaste 30 åren och som på allvar tagit

the last 30 years and crystallized even more dramatically during the last five. The pursuit of bounded authenticity that is encapsulated in the demand for sexual commerce has been augmented by the shift from a relational to a recreational model of sexual intimacy, by the symbiotic relationship between the information economy and commercial sexual consumption, by the ways in which tourism and business travel facilitate the insertion of men into the commercial sexual marketplace, and, more generally, by the myriad mergings and inversions of public and private life that are characteristic of our era.

At the same time, the corresponding phenomena of post-industrial poverty and the gentrification of the inner city have led to an overlapping of ambitions between municipal politicians, developers, and feminist antiprostitution activists, who are jointly interested in ‘cleaning up’ the male desires that contribute to the sullying of city streets. John Schools, as well as other measures that penalize a subgroup of the male clients of commercial sex-workers, have emerged out of the confluence of these disparate political agendas. The recent crackdowns on johns and the normalization of other forms of commercial sex go hand in hand because in addition to struggles over sex and gender, both the state policing of the street-level sex trade and the normalization of the sex business reveal a shared set of underlying economic and cultural interests. Both street-level policing and cultural normalization have facilitated the rise of the post-industrial service sector and the information economy, helping to create clean and shiny urban spaces in which middle-class men can safely indulge in recreational commercial sexual consumption.

fast form under de senaste fem åren. Strävan efter reglerad äkthet, inkapslad i efterfrågan på sexhandel, har ökat genom växlingen från en *relationell* till en *rekreationell* modell för sexuell intimitet, genom det symbiotiska förhållandet mellan informationsekonomi och kommersiell sexkonsumtion, genom de olika sätt på vilka turism och tjänsteresor för in män i den kommersiella sexmarknaden, och, mer generellt, genom de oräkneliga fusionerna och inversionerna av offentligt och privat liv, som är karakteristiska för vår tid.

Samtidigt har motsvarande fenomen med postindustriell fattigdom och statushöjande av innerstaden lett till en överlappning av målen för kommunpolitiker, byggherrar och feministiska antiprostitutionsaktivister, vilka har ett gemensamt intresse i att ”rensa bort” de manliga begären som bidrar till att besudla städernas gator. *John Schools*, såväl som andra åtgärder som straffar en undergrupp av de kommersiella sexarbetarnas manliga kunder, har utvecklats ur en kombination av dessa olikartade politiska agendor. Utöver strider om kön och genus går senare tids kraftåtgärder mot torskar hand i hand med normaliseringen av olika former av kommersiellt sex, eftersom både normaliseringen och den statliga polisbevakningen av sexhandeln på gatan avslöjar en gemensam uppsättning av underliggande ekonomiska och kulturella intressen. Både polisbevakningen på gatan och den kulturella normaliseringen har främjat uppgången av den postindustriella servicesektorn och informationsekonomin, vilket bidrar till att skapa rena och skinande tätortsområden där medelklassens män tryggt kan hänge sig åt rekreationell kommersiell sexkonsumtion.

Acknowledgements

I am extremely grateful to Kerwin Kay, Laurie Schaffner, Loïc Wacquant, Kristin Luker, Paul Willis, Lucinda Ramberg, Will Rountree, and Lawrence Cohen for their support, comments and suggestions.

ELIZABETH BERNSTEIN is an Assistant Professor in the sociology department at Barnard College, Columbia University. She is currently completing a book entitled Economies of Desire: Sexual Commerce and Post-Industrial Culture, a multi-sited ethnographic study of recent transformations in the global sexual economy. Address: Department of Sociology, Barnard College, Columbia University, New York City, New York 10027-6598, USA. [email: elizabb@uclink4.berkeley.edu]

Tack

Jag är ytterst tacksam mot Kerwin Kay, Laurie Schaffner, Loïc Wacquant, Kristin Luker, Paul Willis, Lucinda Ramberg, Will Rountree och Lawrence Cohen för deras stöd, kommentarer och förslag.

ELIZABETH BERNSTEIN är högskolelektor på den sociologiska institutionen vid Barnard College, Columbia University. Hon håller i nuläget på att färdigställa en bok med namnet Economies of desire: Sexual commerce and post-industrial culture, en etnografisk studie över senare tids förändringar på många fält inom den globala sexekonomin. Adress: Department of Sociology, Barnard College, Columbia University, New York City, New York

* * *

Suddenly, the car takes off. We're moving again, but I'm not quite sure who we're following. Apparently, a woman has gotten into the car ahead of us with a 'date' [in the vernacular of commercial sex, paying customers are referred to as 'dates' or 'tricks']. We proceed at full speed about a block or two, over train tracks, to a deserted stretch of territory with few cars or people. Indeed, the area is completely barren save for a few abandoned warehouses. Despite the gleaming California sunshine, the atmosphere is tense.

Everything happens in a flash. In mere minutes, it's all over, we slam the brakes on, and two of the officers hop out. They motion for me to join them.

The other members of the Street Crimes Unit are already on the scene. They have stopped a blue Chevrolet truck and

* * *

Plötsligt kör bilen iväg. Vi är i rörelse igen, men jag är inte riktigt säker på vem vi följer efter. Tydligen har en kvinna klivit in i en torsks bil framför oss [torsk är ett slanguttryck för folk som betalar för sexuella tjänster]. Vi kör vidare ett par kvarter i full fart, över järnvägsspår och kommer till ett övergivet område med få bilar och människor. Området är fullkomligt tomt, sånär som på några övergivna lagerbyggnader. Atmosfären är, trots den skimrande kaliforniska solen, spänd.

Allting sker på en gång. På bara ett par minuter är allt över, och vi tvärbromsar, och två av poliserna hoppar ut. De ger tecken åt mig att följa med dem.

De andra medlemmarna i Street Crimes Unit är redan på plats. De har stoppat en blå Chevrolet och satt handfängsel på

handcuffed the driver, a large but trembling man who is trying to be obsequious in spite of being terrified. Two of the officers have their guns pointed towards him. In addition to the arresting officer, the sergeant and another policeman also surround the suspect. Meanwhile, the female officers beckon the passenger, Carla, from her seat and begin to talk to her. They are trying to get her side of the story so that they can use it as evidence. Carla is high on drugs and rather weary, but still lucid. She is apparently one of the numerous street prostitutes whom the officers know by name, having been arrested repeatedly during the ten or so years that she has been working. But today she is not the main focus of their attention.

föraren, en stor men skakande man som försöker att vara inställsam trots att han är skräckslagen. Två av poliserna har sina pistoler riktade mot honom. Utöver den polisman som arresterade mannen står två ytterligare poliser och bevakar den misstänkte. Under tiden vinkar de kvinnliga poliserna till sig passageraren, Carla, från bilen och börjar prata med henne. De försöker få hennes berättelse så att den kan användas som bevismaterial. Carla är narkotika-påverkad och ganska trött, men ändå klar. Hon är uppenbarligen en av alla de gatuprostituerade som poliserna känner till namnet, efter att ha blivit arresterad upprepade gånger under de ca tio år som hon har jobbat. Men idag är hon inte centrum för deras uppmärksamhet.

I hover in the background, absorbing the drama of the surrounded man, the drawn guns, the momentary displays of power and fear. My heart pounding, I try to listen, feeling vaguely guilty about being a part of this. The arresting officer delivers a rapid-clip, tough-guy, made-for-TV monologue:

Jag väntar i bakgrunden, absorberar dramat kring den omringade mannen, de dragna vapnen, de tillfälliga maktdemon-strationerna och uttrycken för rädsla. Med ett bultande hjärta försöker jag lyssna, och känner mig på något vis skyldig över att vara en del av det här. Polismannen som grep den misstänkte levererar en snabb macho-monolog, som är som gjord för TV:

> *I want you to tell me what happened. ... Remember, we've spoken to her so we know. ... What were you thinking? ... Did you use a condom? ... No? So you came in her mouth? ... Did you even look at her? Did you see that disgusting shit she has on her hands? Now it's all over your wee-wee. ... Do you have a wife or girlfriend? Now you're going to go home and give whatever you just got to her. Every man's thought of it, but you don't need to take chances. Next time you're feeling horny, why don't you just buy some porn and jack off?*

> *Berätta vad som hände, och kom ihåg att vi redan har pratat med henne, så vi vet… Vad tänkte du på? Använde ni kondom? Inte, så du kom i hennes mun? Tittade du ens på henne? Såg du ens den där äckliga skiten hon har på sina händer? Nu har du den överallt på pitten… Har du nån fru eller tjej? Nu kommer du åka hem och smitta henne med vad du just precis själv fått. Alla killar har funderat på det, men man behöver inte ta några risker. Nästa gång du blir kåt kan du väl bara köpa lite porr och runka?*

Before releasing their detainee, the officers issue him a written citation and a court date.

Innan polisen släpper den häktade mannen ger de honom en kallelse och ett rättegångsdatum.

Much later that same evening, I arrive at a famed 'erotic theater' with a friend, tired but intrigued. The theater has a reputation for being one of the most upscale of the 14 legal sex clubs in the area, where striptease, lap-dances, and in recent years, 'hand jobs' and 'blow jobs' are widely if unofficially available for purchase. We wade through the small crowd of Asian businessmen standing outside and make our way to the entrance. A middle-aged man with glasses politely takes our money ($45 each) with no perceptible surprise that we should choose to come here - even though we are obviously the evening's only female customers. A basket of condoms sits prominently by the door.

Senare samma kväll kommer jag till en ryktbar ”erotisk salong” med en vän, trött men nyfiken. Salongen är känd som en av de mest exklusiva av de 14 lagliga sexklubbarna i området, där de erbjuder striptease, ”lap-dances”. På senare tid har även ”toppmassage” och avsugningar varit lättillgängliga för köp, om än inofficiellt. Vi tar oss igenom en liten grupp av asiatiska affärsmän utanför och kommer till ingången. En medelålders man med glasögon tar betalt för entrén ($45 var) utan att verka det minsta lilla överraskad över att vi valt att gå hit, även om vi uppenbarligen är de enda kvinnliga gästerna den här kvällen. En korg med kondomer står, något iögonenfallande, precis vid dörren.

Again in straightforward fashion, an employee proceeds to give us a tour and to describe the various shows. The rooms have names like the 'VIP Club' and the 'Luxury Lounge'. The premises are dimly lit but clean, orderly, and rather spare. The floors are bare yet spotless. We head over to the main stage in the back room, where a young, tanned and toned woman in a sparkly thong bikini is doing a dance to the accompaniment of strobe lights and disco. She twists and turns, gyrates and thrusts, opens and closes her legs. Her featured partner is a long, silver pole that protrudes upright from the floor. As the male customers watch the show, I watch them. They crane their necks to get a better view of the dancer. All of the seats are filled and it's standing room only. 'Imagine coming home to that', gushes a 40-something white man in a dark business suit and red tie to one of his colleagues. The performance concludes with the dancer making her way into the audience and sidling up to individual customers, who caress the surface of her body and push $20 bills under her garter.

En av de anställda ger oss en rundvisning, återigen på ett väldigt rättframt sätt, och beskriver de olika showerna. Rummen har namn som ”VIP Club” och ”Luxury Lounge”. Lokalen är dunkelt upplyst, men ren, välordnad och ganska sparsmakad. Golven är kala men fläckfria. Vi tar oss till den stora scenen som ligger längre bak, och vi ser där en ung, solbränd och spänstig kvinna som dansar i en glittrande stringbikini, ackompanjerad av discomusik och stroboskop. Hon vrider och vänder på sig, roterar och gör stötande rörelser, särar på sina ben och sluter dem. Hennes stadiga partner är en lång silverstång som skjuter upp ur golvet. Medan de manliga besökarna tittar på föreställningen tittar jag på dem. De sträcker på sig för att kunna se dansösen bättre. All stolar är tagna och det finns bara ståplatser kvar. ”Tänk att komma hem till det där”, utbryter en vit man i 40-årsåldern, i en mörk kostym och röd slips, till en av sina kolleger. Framträdandet avslutas med att dansösen tar sig fram bland åskådarna och smyger sig fram till några av dem. De tar på hennes kropp och trycker ner sedlar bakom hennes strumpeband.

Many of the customers are extremely young: under 25, perhaps under 20, white, baseball-capped and sporting casual attire. These contingents have clearly come in groups. The 30- and 40-something, suited white businessmen seem to comprise another category, and also cluster together in groups of three or four. Then there are the loners - again, typically under 50 years of age, predominantly white, with a sprinkling of blacks and Latinos. All are able-bodied, of average looks and builds. By mere appearances, they certainly belie the stereotype that the sex industry is geared towards older men who cannot find partners.

Många av besökarna är väldigt unga; under 25, kanske under 20. De är vita och har baseballkepsar och ledig klädsel. De flesta av dessa män har uppenbarligen kommit tillsammans. De kostymklädda vita affärsmännen i 30-40-årsåldern verkar utgöra en annan kategori, och de bildar grupper om tre eller fyra personer. Sen är det ensamvargarna – återigen, normalt under 50 år – varav de flesta är vita, medan ett fåtal är svarta eller latinamerikanska. Alla är arbetsföra och normala i längd och kroppsbyggnad. Dessa mäns utseenden går verkligen mot antagandet att sexindustrin är riktad mot äldre män som inte kan hitta partners.

In a room called 'Amsterdam Live', a central stage is encircled by a sunken ring of little cubicles, each partitioned off from the performance area by fine, black mesh curtains. This design allows the heads and bodies of the customers to protrude through to the stage, and for the women to protrude back through to the booths in the other direction. A surrounding wall of mirrors above the cubicles means that each customer can see every other customer, as well as the performers. Two young, beautiful women come out, both with gleaming, waist-length hair and very high heels, naked but for black and white midriff corsets which leave their breasts and genitals exposed. They perform a highly choreographed and stylized sex act together kissing and licking. Then, despite an earlier staff person's admonishment that body parts must remain within the booths, the women come over to each booth to ask if anyone would like a 'show'. Both of them soon descend into the dark cubicles where they are grasped by eager hands, momentarily disappearing from our line of vision. (Fieldnotes, San Francisco Bay Area, May 1999)

I ett rum som kallas ”Amsterdam Live” är en liten scen omringad av en nedsänkt ring av små bås. Dessa är avgränsade från scenen endast av tunna svarta myggnätsliknande gardiner. På det sättet kan besökarna sticka fram sina huvuden och kroppar till scenen, medan kvinnorna kan dra sig tillbaka ut genom båsen åt andra hållet. En omgivande vägg av speglar ovanför båsen gör att alla besökare kan se både varandra och de kvinnor som uppträder. Två unga och vackra kvinnor kommer ut, och båda har midjelångt skimrande hår och väldigt höga klackar. De är båda nakna, sånär som på svarta och vita korsetter som lämnar deras bröst och kön blottade. De framför en högst koreograferad och stiliserad sexakt tillsammans, där de kysser och slickar varandra. Trots en tidigare medarbetares tillrättavisning om att inga kroppsdelar får vara utanför båset, kommer kvinnorna sen över till varje bås och erbjuder en "show". Båda två går sen in i de mörka båsen – där ivriga händer tar på dem – och de försvinner för ett ögonblick ur vårt synfält. (Fältanteckningar, San Francisco Bay Area, maj 1999)

The state and the redirection of desire

It's 9 am on a Saturday morning. In one of the only occupied rooms of the San Francisco Hall of Justice, I am seated in the back row of 'John School', the city's pre-trial diversion program for men who have been arrested for soliciting prostitutes. The city is proud of its program, and boasts a low recidivism rate of less than one percent for first-time arrestees, who, for a mere $500, can have their records cleared. There are approximately 5O to 60 men in the room this morning, of diverse class and ethnic backgrounds (three of the men around me are accompanied by translators: one Spanish, one Arabic, one Cantonese).

More striking still is that there are nearly equal numbers of arrested johns and media people in the room. By the end of the first hour, I have been introduced to journalists from TV-20, the London Times, and Self Magazine. 'There are representatives from different media organizations here each month,' announces Evelyn, the program's feisty director, to the men. 'I never do this class without media coverage.' In stark contrast to the johns, the media people are predominantly 30-something, stylish, educated women, acutely and evidently fascinated by the spectacle of so many sheepish and docile men before them, and by the feminist fantasy of having the gender tables turned (now these men are quiet and still, and, at least until 5 pm this evening, they will be forced to remain that way and listen). Although I am perhaps more conscious than they that it is as much class advantage as feminist victory that permits this witnessing, I notice too the superficial similarity between these women and me.

Yet according to the johns I chat with during the coffee breaks, very few are

Staten och det ändrade begäret

Klockan är nio på lördag morgon. I ett av de enda använda rummen i San Francisco Hall of Justice sitter jag längst bak på ”John School”, som är stadens enda avledningsprogram för män som har anhållits för att ha varit i kontakt med prostituerade. I staden är man stolt över sitt program, och skryter om att återfallsförbrytarna är färre än en procent av de som anhållits för första gången. Dessa kan, för inte mer än $500, få sina register rensade. Det finns uppskattningsvis 50 till 60 män i rummet den här morgonen, alla av olika klass och etnicitet (tre av männen omkring mig är i sällskap med tolkar: en spansk, en arabisk och en kantonesisk).

Än mer påfallande är det att det är nästan lika många anhållna torskar som mediapersoner i rummet. Efter bara någon timme har jag blivit presenterad för journalister från TV-20, London Times och Self Magazine. ”Det är representanter från olika mediaföretag här varje månad”, meddelar programmets livliga ledare, Evelyn, till männen. ”Jag håller aldrig den här kursen utan mediabevakning". Mediafolket består, i stark kontrast till torskarna, huvudsakligen av utbildade och moderna kvinnor i 30-årsåldern. Dessa är uppenbarligen ordentligt fascinerade dels av anblicken av alla dessa generade och fogliga män omkring dem, dels av den feministiska fantasin om omvända genusroller (just nu är männen lugna och tysta, och de kommer att vara tvungna, åtminstone fram till klockan fem, att fortsätta så och lyssna). Även om jag kanske är mer medveten än dem om att det här handlar om lika mycket klassövertag som feministisk seger, lägger också jag märke till den ytliga likheten mellan dessa kvinnor och mig själv.

Men enligt torskarna jag pratar med under kafferasterna är det väldigt få av

passively absorbing the information presented to them, and they are far from being persuaded of the error of their ways. The men say that John School is even worse than Traffic School - an all day ordeal in a stuffy room with a whole procession of equally stuffy speakers. 'This is bullshit.' 'I was trapped.' 'These people are so hypocritical.' Prostitution should be legalized.' 'They act like it's something special, but all men do it.... Men and women just think differently. Men will fuck sheep, boys, anything. They are dogs.'

dem som passivt tar in den information som de ges, och de är långt ifrån övertygade om felen i deras beteenden. De menar att ”John School” är ännu värre än ”Traffic School” – en heldag av pina i ett kvalmigt rum med ett gäng tilltäppta talare. ”Det här är skitsnack”. ”Jag blev lurad att göra det”. ”De här människorna är så skenheliga”. ”Prostitution borde legaliseras”. ”De beter sig som om det vore nåt märkvärdigt, men alla män gör det... Män och kvinnor tänker bara olika. Män knullar med får, pojkar, vadsomhelst. De är hundar”.

The first presentation is led by an assistant district attorney, and is entitled 'Prostitution Law and Street Facts'. Although John School is officially available to all men arrested for soliciting a prostitute, the structure of the program demonstrates that those who do get arrested comprise only a small and special subgroup of clients. This program is clearly geared for heterosexual men who shop the streets. During his presentation, the DA, trying to get the group to engage, asks: 'How many of you were picked up in the Tenderloin? How many of you were picked up in the Mission?' [two of San Francisco's historically low-income, and newly gentrifying neighborhoods where street prostitution is concentrated]. He does not bother to ask how many were picked up at the local erotic theater, or with an escort, or while cruising for a sex-worker on-line, or even on Polk Street [where male and transgender street prostitutes work].

Den första presentationen leds av en biträdande distriktsåklagare, och kallas ”Prostitution Law and Street Facts”. Även om ”John School” officiellt är öppen för alla män som har anhållits för att ha köpt tjänster av prostituerade, visar programmets sammansättning att de som blir anhållna endast utgör en mindre och särskild undergrupp av köpare. Programmet är utan tvivel anpassat för heterosexuella män som köper sex på gatan. Under sin föredragning försöker distriktsåklagaren att fånga gruppens uppmärksamhet genom att fråga: ”Hur många av er blev tagna i Tenderloin? Hur många av er blev tagna uppe i Mission?” [två av San Franciscos områden som sedan länge har varit arbetarklassområden, men vars gatuprostitution också nyligen har lockat till sig fler ur medelklassen]. Han bryr sig inte om att fråga hur många som blev tagna på de lokala klubbarna, eller tillsammans med en eskort, eller medan de var ute och försökte ragga upp sexarbetare på nätet, eller ens på Polk Street [där manliga och transsexuella prostituerade jobbar på gatorna].

The DA's objective is to scare the men out of their established patterns of behavior by gruesomely cataloguing the potential legal repercussions of what they are doing - what it's like to get booked, to be

Distriktsåklagarens mål är att försöka skrämma männen ut ur deras inarbetade beteendemönster genom att på ett hemskt sätt räkna upp de tänkbara rättsliga följder dessa kan få – som hur det är att

herded into the paddy-wagon, to spend the night in jail, or to be forced to take an HIV test - all likely consequences of a second arrest. He shows the class a brief video reviewing the laws. I am at first confused by the last image in the sequence: the captionless depiction of a man hunched over a computer screen. The DA's final words to the men are even more remarkable: 'Next time you're thinking of going out on the street, do like this guy: go on the Internet if you have to - but stay away from minors!'

få varningar, att bli inkastad i en piketbil, att tillbringa natten i häktet, eller att vara tvungen att göra ett HIV-test – alla dessa är sannolika konsekvenser av en andra arrestering. Han visar en kort video som redogör för lagarna. Jag blir först förvirrad över den sista bilden i sekvensen: den otextade skildringen av en man som sitter hopkrupen vid en datorskärm. Distriktsåklagarens slutord till männen är än mer anmärkningsvärda: ”Nästa gång ni funderar på att leta er ut på gatorna, gör som den här karlen: gå ut på nätet om ni så måste – men håll er borta från minderåriga!”

The final presentation before the lunch break features a former street prostitute and ex-heroin addict who now runs a program to help prostitute women transform their lives and get off the streets. Seated beside her is a panel of three other former homeless and drug-addicted streetwalkers. Now clean and sober, well-scrubbed, well-fed, and conservatively attired, their appearances are not much different from other 30- to 40-year old professional women. Only their scathing and effusively expressed anger betrays a difference.

Under den sista presentationen innan lunchrasten presenteras en före detta gatuprostituerad och tillika heroinberoende, som numer håller i ett program för att hjälpa prostituerade kvinnor att ändra sina liv och komma bort från gatorna. Bredvid henne sitter en grupp bestående av tre andra tidigare hemlösa och drogberoende prostituerade. Nu – när de är anständiga och nyktra, städade och välnärda, och konservativt klädda – skiljer sig deras yttre inte märkbart från andra 30- till 40-åriga yrkeskvinnors. Bara deras dräpande och demonstrativt uttrycka ilska röjer en skillnad.

For the men, this is no doubt the most riveting panel of the day. At last, their attention is focused, as they sit tense and upright in their chairs. From their facial expressions and inclining postures, some even seem to be vaguely aroused. The rhetorical tactic employed by the women is a combination of shock therapy and a firm reassertion of the primacy of marital domesticity. 'Most of the women I have worked with started turning tricks as children or teens,' says one woman in a harsh, accusatory voice. 'I learned a long time ago that it's not pedophiles involved in that, but the men that sit here in this room.' Through teary eyes and clenched teeth, another panelist tells the men her

För männen är det här utan tvekan den mest fascinerande gruppen idag. Äntligen är deras uppmärksamhet fångad, och de sitter upprätt och spänt i sina stolar. Utifrån deras ansiktsuttryck och framåtlutade hållning att döma, verkar somliga till och med vara lätt upphetsade. Kvinnornas retoriska grepp är en blandning av chockbehandling och starkt hävdande av det äktenskapliga hemlivets överlägsenhet. ”De flesta av de kvinnor jag arbetat med började sälja sex som barn eller tonåringar”, berättar en av kvinnorna med en skarp och anklagande röst. ”Jag lärde mig för länge sedan att det inte är pedofiler inblandade i sånt, utan de män som sitter

own story of early sexual abuse, addiction, and rape. Her tale, gripping and theatrical, ends with the following admonition:

här i det här rummet". Med tårdränkta ögon och hopbitna tänder berättar en annan kvinna för männen sin egen berättelse om tidiga sexövergrepp, beroende och våldtäkt. Hennes historia, som är gripande och teatralisk, avslutas med följande tillrättavisning:

> *Once, I remember being crusty and dope sick, wearing yellow shorts, and walking around with blood caked on my thighs for two days. No one asked me what was wrong. I felt like a fallen woman that God, society, and my family would never forgive.... We're not out there because we like to suck dick, and you're not out there because you like us. You're the cause of our suffering, and you can become statistics yourselves. Try and realize, if you have to go back out - these women were hurt! A lot of you men are husbands, fathers, and grandfathers. What did you tell your significant others today? Hopefully, someday soon you'll learn how to have healthy relationships: with your wives.*

> *Jag kommer ihåg hur jag en gång var sur och led av abstinens, jag hade gula shorts, och gick omkring med torkat blod på mina lår i två dagar. Ingen frågade mig vad som var fel. Jag kände mig som en fallen kvinna, som Gud, samhället och min familj aldrig skulle förlåta... Vi går inte omkring där för att vi gillar att suga kuk, och ni är inte där för att ni gillar oss. Ni är orsaken till vårt lidande, och ni kan själva också bli en del av statistiken. Om ni måste gå tillbaka ut dit, försök då att förstå att de här kvinnorna var sårade! Flera av er är makar, fäder och farfäder. Vad sa ni till er andra hälft idag? Förhoppningsvis kommer ni en dag att lära er hur man har ett sunt förhållande: med era fruar.*

In the afternoon, there are three additional presentations: one featuring representatives from organized neighborhood and merchant groups, another with a sergeant from the Vice Squad on the dynamics of pimping, and the final presentation by a therapist on 'Sexual Compulsivity and Intimacy Issues'. The neighborhood groups are represented by two men and a woman, white residents and small shopkeepers from the Tenderloin district. Together with the Vice cop, they paint the johns as aggressors against family, community, and - rather ironically - business.[20] *The harms that the johns are held responsible for are both symbolic and material. 'Do you have sex in front of your children?' they ask. 'Little boys in my neighborhood blow up condoms like balloons! You hear about victimless crimes, but our whole neighborhood is a victim! Fifteen-year-old girls turn tricks and twenty minutes later deliver babies. Millions of dollars*

Under eftermiddagen hålls det tre ytterligare presentationer: en med representanter från handels- och grannskapsorganisationer, en annan med en polisinspektör från sedlighetsroteln som handlar om krafterna inom kopplerivverksamheter och en sista presentation av en terapeut om "Sexuella tvångshandlingar och intimitetsproblem". Grannskapsorganisationerna representeras av två män och en kvinna, vita invånare och innehavare av mindre butiker i Tenderloinområdet. Tillsammans med sedlighetspolisen utmålar de torskarna som personer som angriper familjen, samhället och – ironiskt nog – affärsverksamhet.[20] *De skador som torskarna ställs till ansvar för är både symboliska och materiella. "Har ni sex framför era barn?", frågar de. "Små pojkar i mitt område blåser upp kondomer som ballonger! Man hör talas om brott utan offer, men hela ert grannskap faller offer! Femtonåriga*

pass through these girls, but at the end of the day they have nothing. All the way through this business, there are victims.'

flickor går på gatan och föder barn tjugo minuter senare. Miljontals dollar passerar genom de här flickornas händer, men i slutändan har de ändå ingenting. Genom hela det här handelsförloppet finns det offer".

The final session, led by a licensed Marriage and Family Counselor, relies upon a 12-step sexual addiction model of client behavior. The counselor is a white, middle-class, casually dressed man in his late 30s, an exemplar of northern California therapeutic culture and soft-spoken masculinity. He begins his presentation with a definition: 'Sex addicts have trouble thinking of sex and love together, in the same relationship. They say, "I love my wife, but I have sex with a prostitute". The challenge is to do them together, to learn how to nurture relationship. This is not just a woman's job.' After distributing a 'Sexual Addiction Screening Test' to the members of the class (with questions such as 'Do you often find yourself preoccupied with sexual thoughts?,' and 'Has your sexual activity interfered with your family life?') the therapist tries to enlist them in a discussion about why men visit prostitutes. 'Stress,' volunteers one man. 'Curiosity,' says another. 'Anger? Loneliness?' offers the therapist, and some of the men agree. Finally, one john rouses himself out of boredom to protest. 'Come on already! It should just be legalized! Guys need a place to get relief.' The police officer who is seated to my left leans over to me and whispers in my ear: 'I agree. Anyway, I bet most of these men will now just go indoors, where they don't have to worry about any of this.' (Fieldnotes, San Francisco, May 1999)

Det sista passet, som leds av en licensierad äktenskaps- och familje-rådgivare, bygger på en 12-stegsmodell för sexuellt beroendebeteende hos köpare. Rådgivaren är en vit och ledigt klädd medelklassman strax under 40 år; ett exempel på den nordkaliforniska terapeutkulturen och den älskvärda manligheten. Han börjar sin presentation med en definition: "Sexmissbrukare har svårt att tänka på sex och kärlek som något som kan finnas i en och samma relation. De säger, 'Jag älskar min fru, men jag har sex med en prostituerad'. Utmaningen ligger i att göra detta tillsammans, i att lära sig att vårda förhållandet. Det här är inte bara kvinnans jobb". Efter att ha delat ut ett screeningtest för sexmissbrukare till kursdeltagarna (med frågor som "Brukar du komma på dig själv med att vara upptagen av sexuella tankar?" och "Har din sexuella aktivitet utgjort ett hinder för ditt familjeliv?") försöker terapeuten att engagera dem i en diskussion om varför män uppsöker prostituerade. "Stress", svarar en man. "Nyfikenhet", säger en annan. "Ilska? Ensamhet?", försöker terapeuten, och några av männen håller med. Till slut får ledan en av torskarna att protestera. "Kom igen nu, det borde ju bara legaliseras! Killar behöver nåt för att få lätta på trycket". Polisen som sitter till vänster om mig lutar sig mot mig och viskar i mitt öra: "Jag håller med. Hursomhelst, jag slår vad om att de flesta av de här killarna kommer att hålla sig inomhus i fortsättningen, eftersom de inte behöver oroa sig för det här då". (Fältanteckningar, San Francisco, maj 1999)

[1] These queries and postulated meanings

[1] Dessa frågor och antaganden är hämtade

derive from the abundant feminist-theoretical literature on the subject. For a critical overview, see Bernstein (1999).

från det överflöd av feministisk teoretisk litteratur som finns på området. För en kritisk överblick, se Elizabeth Bernstein, ”What’s wrong with prostitution? What’s right with sex-work? Comparing markets in female sexual labor”, i *Hastings women’s Law Journal* 10(1) (1999), s 91–119.

[2] My focus is on heterosexual male desire and consumption patterns - the primary commercial sex market in which the state intervenes, and the almost exclusive focus of state discourse. In touristic urban centers, heterosexual prostitution is estimated to comprise approximately two thirds of the overall market, while paid encounters between men constitute approximately one third (Leigh, 1994). Although there is a growing literature on the emergence of women as consumers of pornographic images (Juffer, 1998), and on the recent phenomenon of female sex tourism to the Caribbean (O’Connell Davidson, 1998), there is scant evidence that any significant number of female clients of prostitutes - either lesbian or heterosexual - exists domestically. I have thus not sought to include any female sexual clients in my sample. The lack of such a market reveals a great deal about the persistently gendered nature of commercial sexual consumption.

[2] Jag kommer att fokusera på hetero-sexuella mäns begär och konsumtions-vanor – den huvudsakliga kommersiella sexmarknaden för statliga ingripanden och den som staten formulerar lagstift-ningen kring. I stadskärnor som utgör turistmål uppskattas den heterosexuella prostitutionen uppgå till två tredjedelar av den totala sexhandeln, medan betalda möten mellan män utgör en tredjedel (Carol Leigh, ”Prostitution in the United States: The statistics”, i *Gauntlet: Exploring the limits of free expression* 1 (1994), s 17–19). Trots att mer och mer skrivs om kvinnor som köpare av pornografi (Jane Juffer, *At home with pornography: Women, sex and everyday life* (1998)) och som sexturister i Västindien (Julia O’Connell Davidson, *Prostitution, power, and freedom* (1998)), finns det väldigt få tecken på att kvinnor skulle figurera som kunder inom den inhemska – lesbiska eller heterosexuella – prostitutionsmarknaden. Jag har därför inte försökt ta med några exempel på kvinnliga sexkunder. Att det inte finns en sådan marknad avslöjar en hel del om hur starkt kommersiell sexkonsumtion är kopplad till kön.

[3] *Lap-dancing* och *wall-dancing* är engelska termer som syftar på den erotiska dans som ibland framförs av dansare på stripteaseklubbar. Övers anm.

[4] As Eric Schlosser (1997: 44) has pointed out, ‘most of the profits being generated by porn today are being earned by business not traditionally associated with the sex industry - by mom and pop video stores; by long-distance carriers

[4] Som Schlosser har påpekat (Eric Schlosser, ”The business of pornography” i *US News and World Report*, 10 februari 1997, s 43–52; Frederick S. Lane, *Obscene profits: The entrepreneurs of pornography in the*

like AT&T; by cable companies like Time Warner and Tele-Communications Inc; and by hotel chains like Marriott, Hyatt, and Holiday Inn that now reportedly earn millions of dollars each year supplying adult films to their guests'.

cyber age (2000)) ”går de flesta av porrindustrins vinster idag till affärsverksamheter som inte traditionellt förknippas med sexindustrin – till små lokala videobutiker, till fjärrtelebolag som AT & T, till kabel-TV-bolag som Time Warner och Tele-Commnuications Inc. och till hotellkedjor som Marriott, Hyatt och Holiday Inn., som enligt uppgift tjänar miljontals dollar varje år på att tillhandahålla erotiska filmer till sina gäster”.

[5] Den kvinnorörelse som växte fram under det sena 1960-talet och det tidiga 1970-talet brukar kallas för andra vågens feminism. Den radikalare delen fokuserade på frågor som våldtäkt, pornografi, misshandel av kvinnor i hemmet och diskriminering av lesbiska, medan den mer moderata delen fokuserade på frågor som säker och legal abort, möjligheten till preventivmedel och rätt till lika lön. Övers anm.

[6] Despite the fact that male prostitution was also prevalent in urban centers during this period, male prostitutes were typically subsumed under the new and more socially salient banner of 'homosexuals' in scholarly, medical-psychological and political discourses (Weeks, 1997[1981]).

[6] Trots att manlig prostitution också var vanlig i stadscentra under den här perioden, var manliga prostituerade vanligtvis inordnade under den nya och mer socialt iögonenfallande kategorin ”homosexuella” i vetenskapliga, medicinska, psykologiska och politiska diskurser (Jeffrey Weeks, ”Inverts, perverts, and Mary-Annes” i Ken Gelder och Sarah Thornton (red) *The subcultures reader*, (1997[1981]), s 268–281).

[7] It is ironic that prostitutes' rights movements have sought legitimacy under the banner of 'sex-work' (Jenness, 1993), considering that, for Marx and other early socialist critics, what was wrong with wage labor as 'work' was precisely that it resembled prostitution (Marx, 1978[1844]: 103).

[7] Det är ironiskt att organisationer för prostituerades rättigheter har sökt legitimitet under parollen ”sexarbete” (Valerie Jenness, *Making it work: The prostitutes' rights movement in perspective* (1993)), med tanke på att det som var fel med lönearbete som ”arbete”, enligt Marx och andra tidiga socialistiska kritiker, var just det att det liknade prostitution (Marx, s 103).

[8] Twelve of the client interviews were conducted face-to-face, lasting from one

[8] Tolv av intervjuerna med kunderna utfördes ansikte mot ansikte och varade

to four hours each. The remaining three interviews were conducted over the telephone. Interviewees were residents of four different West Coast cities and were recruited through referrals from sex-worker informants and through ads placed in local heterosexual and gay male sex newspapers. They were consumers of an array of sexual products and services, including massage parlors, independent sex-workers, street prostitutes, escort agencies, telephone sex, and strip clubs. Of the 15 interviewees, 14 were white while the 15th identified himself as Mexican. While to some extent this reflects the racially skewed and stratified composition of sex industry consumers (see note 12, below), another salient issue here may have been my means of contacting participants. Snowball samples were generated through white, educated, indoor sex-workers, who tend to have an upper-income, predominantly white clientele like themselves. In-depth interviews with both indoor and street-level sex-workers which lasted from one to four hours were conducted face-to-face in English: in the San Francisco Bay Area; Amsterdam, The Netherlands; Gothenburg, Sweden; Oslo, Norway; and Copenhagen, Denmark.

alla mellan en och fyra timmar. Resterande tre utfördes per telefon. Intervjuobjekten var bosatta i fyra olika amerikanska västkustsstäder och rekryterades genom kontakter med sexarbetande uppgiftslämnare och genom annonser i lokala tidningar för hetero- och homosexuella män. Intervjuobjekten var konsumenter av en rad olika sexprodukter och sextjänster, såsom massageinstitut, oberoende sexarbetare, prostituerade på gatan, eskortfirmor, telefonsex och strippklubbar. Av de 15 intervjuobjekten var 14 vita, medan den 15:e sa sig vara mexikan. Även om det till viss del återspeglar den skeva och uppdelade rassammansättningen bland sexindustrins kunder (se fotnot 18 nedan), kan mitt sätt att kontakta deltagarna ha spelat in. En snöbollseffekt uppstod genom att vita och utbildade sexarbetare med en kundkrets av vita höginkomsttagare hänvisade till varandra. Djupintervjuer på engelska som varade mellan en och fyra timmar gjordes med både prostituerade som arbetade på gatan och prostituerade som arbetade inomhus i San Francisco Bay Area, Amsterdam, Göteborg, Oslo och Köpenhamn.

Over 1,500 pages of materials were consulted from print and on-line media from 1995 to 2000. On-line research involved a review of websites and chat rooms where sex-workers advertise and consult with one another, and sites and list-serves where patrons exchange experiences and other information. Ethnographic fieldwork consisted of on-site observations and informal conversations with participants in a diverse range of commercial sexual spaces, including sex clubs, streetwalking strolls, massage parlors, and brothels, as well as in criminal justice facilities, municipal policy-making meetings, and social service agencies. From 1994-1996, I served as a participant-observer on the

Media från mer än 1 500 sidor i tryck och på nätet mellan 1995 och 2000 granskades. Undersökningarna på nätet innefattade en genomgång av webbplatser och chattrum där sexarbetare kan annonsera och ge varandra råd, samt sajter där kunder utbyter erfarenheter och annan information. Det etnografiska fältarbetet bestod av observationer på plats och informella samtal med personer på en rad olika platser för kommersiellt sex, såsom sexklubbar, gatustråk för prostituerade, massageinstitut och bordeller, men också på kriminalinrättningar, kommunalpolitiska sammanträden och på socialkontor. Mellan 1994 och 1996 tjänstgjorde jag som deltagande observatör på San

San Francisco Task Force on Prostitution, created by the Board of Supervisors to review and amend prostitution policy in San Francisco. Through membership of the Task Force, I was introduced to the city's leading prostitutes' rights activists, neighborhood representatives, and government and police officials, including many of the parties who would later come to play a leading role in the development of 'John School'.

Francisco Task Force on Prostitution, som inrättats av tillsynsmyndigheten för att granska och förbättra San Franciscos prostitutionspolitik. Som medlem i gruppen träffade jag stadens ledande aktivister för prostituerades rättigheter, representanter från de berörda kvarteren, samt myndighetspersoner, av vilka flera skulle komma att spela en viktig roll för utvecklingen av behandlingsprogram som *John School*.

[9] The period between 1880 and 1920 in US history has been designated the 'Progressive Era', marking the transition between pre-industrial kin-based society and the modern industrial nation (Luker, 1998).

[9] Perioden mellan 1880 och 1920 i USA:s historia har blivit kallad den progressiva eran och markerar övergången mellan det förindustriella familjebaserade samhället och den industriella nationen (Kristin Luker, ”Sex, social hygiene, and syphilis: The double-edged sword of the social reform”, i *Theory and Society* 27 (1998), s 601–634.

[10] In some texts, normalized and pathologized constructions of sexual consumption may exist side by side. Greenwald (1958), for example, presents a 'john typology' in which the 'compulsive' consumer is pathologized while the 'occasional' consumer is normalized.

[10] Kingsley Davis, ”The Sociology of prostitution” i *American Sociological Review* 2 (1937), s 744–755; Harold Greenwald, *The elegant Prostitute: A social and psychoanalytic study* (1958). I vissa texter kan normaliserade och patologiserade tolkningar av sexuell konsumtion förekomma parallellt. Greenwald, exempelvis, presenterar en ”typologi över torskar”, i vilken den ”tvångsmässige” kunden betraktas som patologisk, medan den ”sporadiske” kunden är normal.

[11] As is typical in the literature, Sullivan and Simon narrowly equate 'paid sex' with the patronage of prostitutes. Among Sullivan and Simon's most salient findings are that the rate of prostitution visitation is highest for men aged 53 to 60, that military service increases the chances that a man will have paid sex by 23 percent, that the overall effect of education is to increase the likelihood of prostitution patronage, and that African American and Hispanic men are twice as likely to have visited a prostitute as white

[11] Elroy Sullivan och William Simon, ”The client: A social, psychological, and behavioral look at the unseen patron of prostitution” i James Elias, Vern Bullough, Veronica Elias och Gwen Brewer (red) *Prostitution: On whores, hustlers, and Johns* (1998), s 134–155. Precis som i övrig litteratur avgränsar Sullivan och Simon ”betalt sex” till sexköp av en prostituerad. Bland Sullivans och Simons främsta rön finns att antalet besök hos prostituerade är som högst för män mellan 53 och 60 år, att

men (1998: 139, 140, 150). This final claim is perhaps their most questionable, given the contradictory evidence presented in other published accounts, as well as in my own research about the skewing of the sex industry in northern California toward white and Asian male consumers (Flowers, 1998; Bernstein, 2001).

militärtjänst ökar chanserna med 23 procent för att en man kommer att ha betalt sex, att utbildning generellt ökar sannolikheten för besök hos prostituerade, samt att det är dubbelt så troligt att afroamerikanska och hispanoamerikanska män besöker prostituerade som att vita män gör det (Sullivan och Simon, s 139, 140 och 150). Det senaste påståendet är kanske det mest diskutabla, med tanke på resultaten i andra rapporter och min egen forskning som visar att sexindustrin i norra Kalifornien är vinklad mot vita och asiatiska män som på något sätt är kunder inom sexindustrin (Amy Flowers, *The fantasy factory: An insider's view of the phone sex industry* (1998); Elizabeth Bernstein, ”Economies of desire: Sexual commerce and post-industrial culture”, doktorsavhandling för Department of Sociology, University of California, Berkeley (2001).

[12] In the Social Organization of Sexuality, Laumann et al. use the terms relational and recreational to designate distinct normative orientations toward sexual behavior (1994). I use the terms both to distinguish between different normative models and to indicate successive, historically specific configurations of sexual and emotional life. Social historians have linked the relational model (also referred to as 'amative' or 'companionate') to the rise of modern romance and the nuclear family under capitalism, contrasting it with the prototypically procreative orientation of pre-industrial society (Fass, 1977; D'Emilio, 1983; Luker, 1984). Some social theorists have pointed to an emergent second shift in paradigms of sexuality, occurring roughly around the 1970s, in which sexuality derives its primary meanings from pleasure and sensation, and is no longer the exclusive province of marital or even durable relationships. This second shift to what I am calling a recreational paradigm of

[12] I *The social organization of sexuality* använder Laumann och andra termerna *relationssex* och *rekreationssex* för att beteckna särskilda normativa inriktningar mot sexuellt beteende (Edward O. Laumann, John H. Gagnon, Robert T. Michael och Stuart Michaels, *The social organization of sexuality: Sexual practices in the United States* (1994)). Jag använder termerna både för att kunna skilja på olika normativa modeller och för att kunna ange successiva och historiskt specifika former av sexuellt och emotionellt liv. Samhällshistoriker har kopplat relationsmodellen (också känd som *amorös* och *äktenskaplig*) till uppkomsten av modern romantik och kärnfamiljen under kapitalismen, och kontrasterat den med den prototypiska fortplantningsanpassningen i förindustriella samhällen (Paula Fass, *The damned and the beautiful: American youth in the 1920s* (1977); John D'Emilio, ”Capitalism and gay identity” i Ann Snitow, Christine Stansell och Sharon Thompson (red) *Powers of*

sexuality has been variously described as the 'normalization' of sex (Castells, 1996), 'unbounded eros' (Seidman, 1991), 'the postmodern erotic revolution' (Bauman, 1998) and the 'fun ethic' (Bourdieu, 1984). In contrasting recreational sexuality with relational sexuality, I seek to distinguish the former from the romantic residues and extra-sexual associations that typically accompany the notion of a 'relationship', but I do not mean to suggest that it must lack a meaningful intersubjective component.

desire: The politics of sexuality (1983), s 110–113; Kristin Luker, *Abortion and the politics of motherhood* (1984)). Vissa samhällsteoretiker har pekat på en framträdande andra förändring av sexuella paradigm runt 70-talet, då sexualiteten gavs betydelser av njutning och upplevelse och inte längre avgränsades till äktenskapliga eller ens hållbara förhållanden. Den här andra formen av det jag kallar för *rekreationssex* har beskrivits på olika sätt som *normaliseringen* av sex (Manuel Castells, ”The net and the self: Working notes for a critical theory of the international society”, i *Critique of Anthropology* 16(1) (1996), s 9–38), *ohämmad eros* (Steven Seidman, *Romantic Longings* (1991)), *den postmoderna erotiska revolutionen* (Zygmunt Bauman, ”On postmodern uses of sex”, i *Theory, Culture & Society* 15(3–4) (1998), s 19–35) och *den nöjsamma etiken* (Pierre Bourdieu, *Distinction: A social critique of the judgement of taste* (1984)). När jag ställer *rekreationssex* mot *relationssex* försöker jag särskilja det förra från kvardröjande romantiska icke-sexuella associationer som brukar kopplas till ett *förhållande*, men jag menar inte att det måste vara utan ett meningsfullt intersubjektivt inslag.

[13] Giddens's Transformation of Intimacy (1992) employs a 'compensatory' model of men's participation in commercial sex, while also describing more general reconfigurations in late capitalist paradigms of intimacy. Giddens introduces the term 'plastic sexuality' to refer to a new paradigm of eroticism that is non-reproductive, in principle reciprocal and egalitarian, and subjectively experienced as a property of the self. Plastic sexuality is the erotic counterpart of the 'pure relationship', a relationship entered into for the sake of the intimacy it affords both partners. Unlike the model of recreational sex that

[13] I *The Transformation of intimacy* (1992) använder sig Giddens av en alternativ modell för mäns nyttjande av kommersiellt sex, samtidigt som han också beskriver mer allmänna omstruktureringar i senkapitalistiska intimitetsmönster. Giddens introducerar termen *plastisk sexualitet* då han hänvisar till ett nytt erotiskt mönster som är icke-reproduktivt, i princip ömsesidigt och egalitärt, och subjektivt upplevt som en egenskap av jaget. *Plastisk sexualitet* är den erotiska motsvarigheten till *den rena relationen*, en relation som ingås för den intimitet som den skänker bägge parter. Till skillnad från den rekreationella

I present here, Giddens's 'plastic sexuality' is still essentially connected to a notion of private-sphere, durable romantic relationships. Giddens uses the term 'episodic sexuality' to refer to what for him is a less significant, if more troubling, cultural offshoot. Episodic sexuality is gendered masculine, compulsive in nature, and aims to neutralize the anxieties that are stimulated by the threat of intimacy contained in the pure relationship and the relative emancipation of women. As such, episodic sexuality typically finds expression in practices of commodified sex such as the consumption of pornography.

modellen för sex som jag presenterar här, är Giddens *plastiska sexualitet* i huvudsak förknippad med en föreställning om varaktiga romantiska förhållanden i hemmet. Giddens använder termen *episodisk sexualitet* för att hänvisa till det som för honom är en mindre betydelsefull, men mer besvärande, kulturell sidogren. *Episodisk sexualitet* är tvångsmässig och maskulin och syftar till att neutralisera den oro som väckts av kvinnoemancipationen och den rena relationens hot om intimitet. *Episodisk sexualitet* i sig tar sig ofta uttryck i nyttjande av kommodifierat sex, som exempelvis konsumtionen av pornografi.

[14] By 1988, nearly a third of American households consisted of a single individual. In Western European countries, single-person households have been the most rapidly growing household type since the 1960s, with from 25 percent (in the United Kingdom) to 36 percent (in Sweden) of the population living alone. In the USA, the percentage of unmarried adults rose from 28 percent to 37 percent between 1970 and 1988 (for a fuller account of recent changes in US and Western European social demography, see US Bureau of the Census, 1989, 1992; Sorrentino, 1990; and Kellogg and Mintz, 1993).

[14] 1988 bestod en knapp tredjedel av alla amerikanska hushåll av ensamhushåll. I västeuropeiska länder har ensamhushåll varit den typ av hushåll som ökat snabbast sedan 1960-talet – mellan 25 procent (Storbritannien) och 36 procent (Sverige) av befolkningen bor ensamma. I USA steg andelen ogifta vuxna från 28 till 37 procent mellan 1970 och 1988. (För en mer utförlig redogörelse över senare tids förändringar i USA:s och Västeuropas demografi, se US Bureau of the Census, *Studies in Marriage and the Family*, i Current Population Reports (1989), s 23–162; US Bureau of the Census, *Marriage, Divorce, and Remarriage in the 1990s*, i Current Population Reports (1992), s 23–180; Constance Sorrentino, ”The changing family in international perspective”, i *Monthly Labor Review* (1990), s 41–58; och Susan Kellogg och Steven Mintz, ”Family structures”, i M.C. Cayton et al. (red) *Encyclopedia of American Social History, Vol. III*, (1993), s 1925–1941.)

[15] Although I did not speak with the clients' partners directly, I did ask my interviewees if their partners were inclined to see their commercial sexual activity in the same way as themselves.

[15] Även om jag inte pratade med kundernas partners personligen, frågade jag mina intervjuobjekt om deras partners var benägna att se deras kommersiella sexuella aktiviteter på samma sätt som de

Notably, most men reported that they chose not to tell their partners about their activities. The reactions of the partners who were told ranged from grudging acceptance to hurt and disapproval, providing further evidence of the extent to which heterosexual men (as desiring subjects) and women (as exchangeable objects) may have divergent interests with respect to sexual commerce.

[16] Marx was the first to note the ironic leveling capacity of market transactions, though in lament rather than celebration: 'That which is for me through the medium of money - that for which I can pay (i.e., which money can buy) that am I, the possessor of the money. The extent of the power of money is my power. Money's properties are my properties and essential powers - the properties and powers of its possessor. Thus what I am and am capable of is by no means determined by my individuality. I am ugly, but I can buy for myself the most beautiful of women.' (Marx, 1978[1844]: 103)

[17] Although prostitution (i.e. genital-oral or genital-genital contact in exchange for payment, which are criminal acts under California state law) has been well documented in San Francisco's legal sex clubs by the clients and sex-workers that I interviewed, by clients in on-line chat rooms, and by the local press, the clubs officially deny that illegal activities take place on their premises (Brook, 1998).

själva. Anmärkningsvärt nog avslöjade de flesta männen att de valde att inte berätta för sina partners om sina aktiviteter. Reaktionerna från de partners som fick reda på detta varierade från motvilligt accepterande till sårade känslor och ogillande, vilket utgör ytterligare bevis för i vilken utsträckning heterosexuella män (som lustfylla subjekt) och kvinnor (som utbytbara objekt) kan ha isärgående intressen beträffande sexhandel.

[16] Marx var den första som lade märke till den ironiska utjämnande egenskapen hos transaktioner på marknaden, även om han beklagade det mer än han prisade det: ”Vad jag har i kraft av *penningar*, vad jag kan betala, d.v.s. vad penningarna kan köpa, det *är jag* ägaren av penningen. Min makt är så stor som mina penningars makt. Penningens egenskaper är mina – dess ägares – egenskaper och väsenskrafter. Det som jag *är* och *förmår* bestämmes alltså på intet sätt av min individualitet. Jag *är* ful, men jag kan köpa mig den *vackraste* fru.” (Marx, Sven-Eric Liedmans översättning (2003), s 103–104).

[17] Även om den lokala pressen, kunder i chattrum på nätet och de kunder och sexarbetare jag intervjuat har kunnat ge flera bevis på att prostitution (det vill säga genital-oral eller genital-genital kontakt i utbyte mot pengar, vilket är brottsligt enligt Kaliforniens delstatslag) förekommer i San Franciscos lagliga sexklubbar, förnekar klubbarna fortfarande officiellt att några olagliga aktiviteter äger rum i deras lokaler (Kerwin Brook, ”Peep show pimps: San Francisco strip clubs may be pushing dancers into prostitution” i *San Francisco Bay Guardian* 4 feb 1998, s 18–21).

[18] Bernstein (1999); Janet Lever och Deanne Dolnick, ”Clients and call girls: Seeking sex and intimacy”, i Ronald Weitzer (red) *Sex for sale: Prostitution, pornography, and the sex industry*

(2000), s 85–103. *Cunnilingus* och *fellatio* är termer med latinskt ursprung och syftar på oralsex: *cunnilingus* är stimulering av det kvinnliga könsorganet, medan *fellatio* är stimulering av det manliga. Övers anm.

[19] *John* är ett slanguttryck för kund till prostituerad, med ”torsk” som svensk motsvarighet. *Webjohn* skulle kunna översättas till ”torsksajt”. Övers anm.

[20] Ruth Rosen observed a similar split between the interests of large- and small-scale business owners earlier in the century, when large-scale business interests (real estate agents, landlords, and owners of saloons and breweries) supported organized brothel prostitution, whereas small shopkeepers opposed it.

[20] Ruth Rosen observerade en liknande splittring mellan stor- och småskaliga företags intressen tidigare under 1900-talet. Storföretagen (fastighetsmäklare, fastighetsägare och krogar och bryggerier) stödde bordellprostitutionen, medan mindre butiksinnehavare emotsatte sig den.